

ПЛОВДИВСКИ УНИВЕРСИТЕТ

ИЗДАНИЕ ЗА ОБРАЗОВАНИЕ, НАУКА И КУЛТУРА

БРОЙ 6 (441), година XXXII

4 юли 2014 година

5051 кандидат-студенти ще се явят на редовните изпити в ПУ

На стр. 11

Две награди за инициативи
на Студентския съвет от
националния конкурс
„Носители на просвета 2014“

На стр. 4

Ученици от Пловдив спечелиха
златни медали на международно
състезание в Лондон

На стр. 13

Стр. 3

ЗА 24 МАЙ – НОСТАЛГИЧНО

В Броя ще прочетете още:

- Лора и Яворов – мистерията на една любов
- Есета, получили отлична оценка на изпита по български език
- 21 студенти по право се явиха на съдебен процес

- За втори път ПУ беше домакин на международна конференция по физика на храните
- Отново имаме шампиони в Националната универсиада
- Конкурс, посветен на Галилей

Тържествено слово по случай 24 май

Д-р Здравко ДЕЧЕВ

Всеки празник посвоему разкрива същността на човека. И си мисля, че чрез днешния ден ни е отредено да прозрем себе си посредством духовния опит, който трупаме. Не само защото 24 май е Денят, в който си припомняме, че за да бъдем себе си, сме преди всичко словесни. Не само защото някога, твърде отдавна, предците ни разбрали, че чрез славянското четмо и писмо могат да живеят – освен със собственото си познание – и със стремление към божията промисъл. Как непонятно звучи днес призивът: *Слушай словото, защото от Бога дойде...!* Завет, който мнозина свеждат до прагматичното заключение – писмеността е обслужвала религията – и толкоз. Но че писмото само по себе си е религия – забравяме! Забравяме как книжовниците свещенодействено изписвали буква по буква и се грижили за тялото на книгата, защото за неуките тогава тя била просто амулет, собственост без практическа, отвъд религиозното, стойност. Достатъчно било да знаеш, че буквите са наличност, че те съществуват чрез (не)проницаемата си няма плът, че във всяка от тях, във всеки звук се таи и неръкотворното, и диханието божие, а изписването и изричането са сакрални жестове. Тогава с всяко писание и с всяка реч сме скъсявали пътя до Бога, а не разстоянията помежду си. Тъкмо тогава, с ръкописните книги, всеки почерк е носил неповторимостта на словото, но и непосилната за мнозина отговорност пред него. Средновековните преписвачи се страхували да не сгрешат при преписването, защото вярвали, че това е грях. Грешно било и писателското им самолюбие, защото не авторството, а авторитетът на написаното издигали пишещия. И не само с хляба или заради хляба са творили тогавашните люде, но и с онзи предшестваш ги Глас, който сътворява и одухотворява. Сътворява изричайки! Сътворява вещаейки! Сътворя-

Д-р Здравко Дечев

ва наричайки! И чудото на това сътворение преживяваме до днес, често без да съзнаваме, че чрез думите и в момента не позволяваме да изтънеят нишките към това благодатно деяние. Така Ден на буквите е всеки ден, в който думите ни мълчаливо се спотайват в писанията или пък огласяват. И този днешен празник всъщност никога не свършва. С всяка буква, с всеки звук – създанието следва! Продължава с първата изречена или сричана от детето дума и не приключва с последното промълвяване, преди да се представим Богу, защото дори когато ни няма, все някой ще намери думи за нас! В това е и голямото чудо на словото – да възкресява, помни, преповтаря, да не е подвластно на времето, на тленното. *Пиши... грешниче* – призовава приписка към Добрейшовото евангелие от XIII век, – *пиши ... и препиши, че ръката изгнива, а славата божия пребивава во веки*. Осъзнаваме ли, че на днешния ден празнуваме така жадуваната от всеки вечност! Колко едновременно обикновена сама по себе си и колко пълна със значение може да бъде тази наша вечност – трийсетина буквени знака и малко повече звукове. Но без тях човешката радост би била несподелена, мъката – неизплакана, а небото... *празно и глухо* като след елегично приглушен стон на Дебелянов. Дори и тогава думите ще са ни нужни, за да разредем самотата, за да изречем надеждите...

Светите братя, пред които се прекланяме днес, не само

са проправили път към новата вяра с близки, разбираеми думи, но са дали и език на емоциите. Език, без който думите не биха били онази неунищожима словесна сила, която ще отреди самостоятелно място на славяните, разпнати между Изтока и Запада в зората на IX век. Онази сила, без която нямаше да се обърнем към *своето* в лоното на онова Паисиево време, в което да четеш и знаеш българското, освен с възкресителен акт, се свързва и с особена проява на притежание. Така две столетия след първата печатна книга на кирилица – „Абагар“ на Филип Станиславов (1651), английските протестантски проповедници по нашите земи са удивени от това, че българите купуват Библията, но не я четат и не тълкуват смисъла ѝ, а я вземат като предмет, потребен за дома им. Това знаково притежание, отвъд религиозните си основания, има и друг, по-важен смисъл – става израз на прозряната през Възраждането незаличима наша територия на духа. Пространство, което няма граници и поради това е неподвластно на завоюватели. Територия, която ще избродят не изнурените робски нозе, а просветлените ум и сърце! Затова писаното слово е приемано от възрожденца с особена почит, то е редом до семейния иконостас, между скъпи за българина вещи, почита се наравно с хляба (вдига се от земята, пази се в пазвата), вярва му се абсолютно. Вяра, която ще ни подтикне да браним *своето* не като умираме на бойното поле, а като живеем и съзидаваме, тъй както първоучителите Кирил и Методий!

И заживели възрожденците със съзнанието, че са имали Златен век. И използвали всеки книжен факт като свидетелство за човешкото си, а не по робски безлично полагане в света. По този повод в своя книжка, предназначена за „безкнижните чловеци“¹, Ботьо Петков разказва за майчиното усърдие, с което старица пазела писмо от своя син. Неспособна да го чете, „като гледала писмото му, мислела, че гледа пред себе си него самия...“². Оказва се, че при това майчино утешение реално наследство от

близкия са буквите. В привидно незначителния майчин жест от тази история се оглежда духът на цяла една културна епоха. Именно през XIX век липсата на знаци от прословутото наше златно Средновековие става все по-осезаема и покрай личната утеха на една жена сме склонни да припознаем желанието на възрожденското време чрез буквите да се отправи към изгубеното и забравеното, да даде плът на липсващото и въобразеното. И така до днес, когато няма друг ден в календара на нацията, който така категорично да обезсилюва мисленето, че нашите ценности са положени и оставени само в миналото, защото и сега реалното наследство от високата култура си остават буквите. Прозрение, което възрожденските просветители са възвеличали точно тук, в Пловдив, с първото знаменателно честване на 11 май през 1851 година. Събитие, отразило онази духовна енергия, посредством която десетилетия по-късно Ботев ще рече: „...ние от години на секи 11 майя освобождаваме своето нещастно отечество...“³. А за онова време дори свободата на думи е непреремена дързост. Смелост, която като че ли късно ще ни свести, че най-страшно и пагубно е да робуваме изпървом на невежеството и незнанието, а после и на всичко останало. Затова на всеки 24 май напомняме за грижата ни към буквите, към грамотността и знанието. От утре обаче всеки сам осмисля това напомняне, всеки осъзнато прави своя просветителски избор. И се питам дали е нужно ритуално да се тълпим покрай паметниците на солунските словотворци и техните последователи, щом паметта за тях съгражда не само времето, но и този наш личен избор.

Вярвам, че без поредната празнична суета трудно ще крепим съзнанието, че нищо не започва от днес и нищо не свършва с нас. Остава само благословени да са помислите и делата ни, за да пребъдат, тъй както духът на българското слово!

Просветлен и нескончаем празник на духовността, уважаеми дами и господа!

¹ Петков, Б. Нещо за безкнижните чловеци. Цариград, 1858, с. 24.

² Пак там, с. 24.

³ Ботев, Христо. Събрани съчинения в три тома. Т. 2. С., Български писател, 1976, с. 106 – 109.

За 24 май – носталгично

Сибел (студентка по актьорство):

Ако не бяха буквите, с които нашите мисли оставят след себе си следи и дела, днес нямаше да растем духовно. Радвам се, че този празник не остава в безмълвие. Защото там, където има слово, има живот. Участието в този именно празник ме накара да почувствам човека в неговата висота – който не забравя този светъл празник, чествайки го, твори своята единност.

Гергана Мантърлиева (художничка):

Аз помня от детството си празнуването на 24 май в университета. Беше много

хубаво, имаше различни мероприятия, включително за децата на преподавателите и гостите на празника...

Таня Петкова: За мен като обикновен гражданин беше много вълнуващо да чуя тези текстове, песнопенията, старобългарската реч, аз съм икономист по професия, далеч съм от това слово. Беше много празнично, хората бяха развълнувани. Хубаво би било да се популяризира това честване в университета, сигурна съм, че ще дойдат много граждани. Празникът е навсякъде, но университетът може би е най-естественото негово място.

24 май 2005 година

Това са думи на участници в миналогодишния празник по случай Деня на българската просвета и култура и на славянската писменост. Записала съм ги аз. Защо ги цитирам ли? Защото си спомням (носталгично) как изглеждаше дворот на университета на 24 май преди 25 години – празнично шумен, пълен със студенти и преподаватели (по-младите – с децата си, за които правехме детски утра), с много музика и танци (в университета имаше хор, танцов ансамбъл, пантомимно студио, кръжок по поезия, който раздаваше своите награди на празника...). И защото напразно очаквах тази година пред Ректората да се съберат повече хора от малцината предани на този ден,

Ректорът проф. д-р Запрян Козлуджов приветства немногото студенти и преподаватели, дошли да почетат празника на светите братя Кирил и Методий

коридора гюлови листенца, д-р Кръстев и Митко, охраната, примъкнаха огромна стълба, покатериха се и закачиха венеца под наставленията на г-н Киров и под одобрителния поглед на един колега химик, самотен свидетел на нашия ентузиазъм, дошъл облечен празнично да търси празника 24 май... Венецът съхна и вехна петнайсет дена за радост на минаващите под него, но не остана незабелязан – на следващата година Филологическият факултет официално ни покани на тържество. И така се възроди празнуването на 24 май в университета. Катедрата по славянска филология беше поканила и своите лектори, имаше слова, песни... И най-вече студенти. Само филолози обаче...

Оттук нататък най-добре е да се продължи с Отвореното писмо на проф. Симеон Янев, с което ректорът, проф. Козлуджов, замести своето слово, понеже не можеше да не го прочете. То не беше предвидено в сценария, но дойде точно на място с болезненото си откровение: „Смазаха ни... Накараха ни да се мислим за най-нещастния народ на света... Накараха ни да се презираме...“ Защото болка отравя радостта на тоя светъл ден, когато пред лико-

вете на светите братя застават шепа преподаватели и служители, няколко близки на участниците в тържеството, ръководството на университета... А студентите се броят на пръстите на едната ръка. Те не могат да участват в празника, защото...“ си имат работа“, „...сега има няколко почивни дни, ще си пътуваме...“, чува се дори страховитото „...ами толкова имаме да четем при доц. едикой си...“, пред което как да не застанеш на пръсти... Затова за втора година, търсейки-търсейки кой да прочете одата „Паисий“ (защото кой ли освен Константин Ковачев я знае наизуст, студент такъв не можахме да отгледаме), опрях до миналогодишната ни малка участничка, вече в 6-и клас, Шерил Мантърлиева, която, освен че каза отново на старобългарски началните редове от „О писменех“ в общата литературна композиция по „Азбучна молитва“ на Константин Преславски, с треперещ от трудния текст гласец и развълнувана от тежката задача, надвиквайки рева на булеварда, изчете част от Вазовата ода пред паметника на Паисий. Където тази година цветята все пак бяха повече от миналогодишните...

А колкото до самото тържество – участниците в него бяха

наистина хора, които биха могли да кажат като в „Азбучната...“: „...днес вървя по дирята на учителите, следвайки името и делата им...“ То бе открито с развълнуваното приветствие на заместник-ректора доц. д-р Мария Стоянова.

Самата „Азбучна молитва“ прозвуча в чудесното изпълнение на студентите по актьорство Деница Георгиева, Божидар Георгиев, Найден Банчевски и Иван Коев, на които искрено благодаря за радостта, която и в съвместната изпълненост си и в съвместната ни работа. А тя нямаше да бъде така приятна и тържеството така истинско без прекрасните гласове на момчетата от Хора за източноравноправно пеење към Катедрата по теология с художествен ръководител Юлиян Одажиян.

Словото на д-р Здравко Дечев (публикуваме го отделно) добави ново възлание след силните думи от писмото на проф. Симеон Янев, прочетено от ректора проф. д-р Запрян Козлуджов. Празнична радост внесе и поздравът на доц. д-р Жоржета Чолакова към студентите, наградени в ежегодния конкурс за превод на художествени текстове от славянските литератури.

Две инициативи на Студентския съвет получиха национално признание

Меги КАЧАКОВА

Студентският съвет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ получи две отличия в Националния конкурс „Носители на просвета 2014“, организиран за втора поредна година от Националното пред-

просвета“ бяха връчени на автора на „Време разделно“ акад. Антон Дончев, големия български актьор Стефан Данаилов, певицата Янка Рупкина, проф. д.х.н. Ованес Мекенян – ръководител на „Лаборатория по математична химия“ към Уни-

Меги Качакова и Таня Найденова (най-вдясно) получиха отличията от името на Студентския съвет на ПУ

ставителство на студентските съвети (НПСС) под патронажа на министъра на образованието и науката проф. д.м.н. Анелия Кларисова. Наградите са в категория „Аз – носител на просвета 2014“, която е за насърчаване на положителните личностни и групови модели за поведение и подражание, базирани на собствения принос и индивидуалната отговорност. ПУ кандидатства с две инициативи: националната студентска научна конференция „Екологията – начин на мислене“ и шестото издание на състезанието „Аз знам повече“, които бяха класирани съответно на второ и трето място.

Официалната церемония по награждаването се проведе на 20.05.2014 г. в книжарница „Хеликон“ в София. Отличията на Националното представителство на студентските съвети в категория „Те – носители на

верситета „Проф. д-р Асен Златаров“, най-младия професор в България проф. д-р Дрозд Стоянов, както и на проф. Петър Ангелов – директор и художествен ръководител на Академичен танцов театър „Черноризец Храбър“.

Конкурсът има за цел да покаже и популяризира именно онези положителни събития, идеи, послания и личности в България, които свързваме с темите за развитието и по-доброто бъдеще на българската култура, образование и наука.

Защо носители на просвета? Защото развитието на културата, образованието и науката са истинските носители на надеждата за по-доброто и устойчиво бъдеще на България. И всички добри идеи и примери в тази насока следва да се отбелязват, отличават и насърчават.

Призове за наши студенти в национална олимпиада по физика

Физическият факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ беше организатор и домакин на Националната студентска олимпиада по физика, която се проведе на 9 и 10 май 2014 г. Олимпиадата се провежда ежегодно от 2003 г. досега в различни градове на страната, като участие взимат студенти от университетите, в които се изучава задълбочено физика.

Тази година в олимпиадата участваха 50 студенти от Техническият университет – София, Химикотехнологичен и металургичен университет – София, Авиационния факултет на Националното военно училище „Васил Левски“ – Долна Митрополия, и Физическият факултет на ПУ.

В продължение на 4 часа участниците решаваха тестове, качествени задачи, които изискват обяснение и разбиране за практическото приложение на знанията, както и количествени задачи, свързани с прилагане на основни физични закони.

За да се явят на олимпиадата подготвени и да дадат най-доброто от себе си, студентите от отбора на Физическия факултет бяха подготвяни допълнително. За тази подготовка се грижиха гл. ас. д-р Ася Виранева и гл. ас. д-р Елисавета Маркова от катедра „Експериментална физика“. Заниманията започнаха няколко месеца по-рано и се провеждаха извън стандартните лекции и упражнения на студентите. Това не само поддържа интереса на студентите към физиката, а и свидетелства за сериозната подготовка, насочена към участие в различни състезания от тази област.

Олимпиадата приключи с отборно и индивидуално класиране, като Студентският съвет на ПУ отпусна парични награди за най-добре проявили се участници. За наша голяма радост победител в индивидуалното класиране стана Ангел Крушков от 2-ри курс, специалност „Инженерна физика“. Второ и трето място завоюваха студенти от ТУ – София.

Тази година отборни победители са студентите от ТУ – София. Отборът на Физическия факултет, който бе в състав: Веселина Кънчева, Ангел Крушков, Николай Ликов, Иван Божикалиев, Христо Нгуен, се класира втори, а студентите от Авиационния факултет станаха трети.

Гл. ас. д-р Ася ВИРАНЕВА

гл. ас. д-р Елисавета МАРЕКОВА

За 24 май – носталгично

➔ От стр. 3

Благодаря сърдечно на момичетата и момчетата от Студентския съвет, както и на неговия председател Йордан Иванов, за безценната помощ при организацията на тържеството.

Благодаря на онези студенти, които ще дойдат догодина и ще знаят защо са тук. На онези, които ще ме попитат как ще отпразнуваме

24 май 2015 г.; които ще посветят своите трудове и творчество на този именно празник; на тези, които ще дойдат като стопани на своя университет да му изплетат венец и да го окичат за празника на буквите; на онези, за които думите „...науката е слънце, което във душите греи...“ не са поетически сантимент, а откровение.

Гл. ас. Ивана КОЛЕВА

Представени бяха резултатите от два иновативни проекта, свързани с управлението на Университета и дистанционното обучение

Резултати на софтуерни разработки по два проекта на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, които се реализират с подкрепата на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2007 – 2013, съфинансирана от Европейския социален фонд, бяха представени от техните ръководители в рамките на информационен семинар, състоял се на 16 юни в зала „Компас“. Проектите са взаимно свързани и са насочени към създаването на Пловдивски електронен университет и интегрирането на различни управленски системи. Нашето висше училище е сред пионерите в това направление не само за страната, но и за Европа, а по въвеждане на дистанционното обучение се работи вече около 30 години.

Ректорът проф. д-р Запрян Козлуджов е ръководител на проекта BG051PO001-3.1.08-0041 „Стандартизиране и интегриране на разнотипни информационни и управленски университетски системи (СИРИУС)“, който е на стойност 498 хил. лв. С неговото осъществяване се цели усъвършенстването на управлението и информационната инфраструктура на ПУ чрез интеграция със съществуващи и действащи университетски информационни системи и бази от данни. Системата СИРИУС, която е web базирана и може да се ползва от всякъде, ще интегрира всички останали системи чрез електронни портфолия на студенти, членове на академични ръководства, преподаватели, служители в администрацията и университетски звена – университета като цяло, основни и първични звена, служби и отдели. Така студенти, преподаватели и служители ще имат отдалечен оторизиран достъп до информационните ресурси на ПУ и ще могат да ползват различни услуги от типа „на едно гише“, свързани с обучение, изпити, проверка и нанасяне на оценки, плащане на такси, административни и соци-

Проф. Георги Тотков разяснява пред представители на медиите същността на двата проекта

ални проблеми, електронно подписване (за което се предвижда да бъдат закупени около 300 електронни подписа) и др. Всички тези новости изискват да бъде променена и нормативната база – правилниците, ръководствата и регламентите за експлоатация, както и стандартите и формите за администриране и трансфера на електронни документи.

В пилотното тестване на системата са включени студенти, преподаватели и служители в администрацията от Педагогическия факултет, Факултета по математика и информатика и Факултета по икономически и социални науки, както и филиалите в Смолян и Кърджали.

Така първият електронен университет в България, в който са интегрирани всички системи, ще е готов в най-скоро време, а вероятно по време на изложението на Международния панаир през есента ще бъдат направени и първите демонстрации на тази система.

Вторият проект, който бе представен, е BG051PO001-4.3.04-0064 „Пловдивски електронен университет (ПеУ): национален еталон за провеждане на качествено е-обуче-

ние в системата на висшето образование“, на стойност около 800 хил. лв. Негов ръководител е заместник-ректорът проф. д.м.н. Георги Тотков, който е и водещата фигура при координацията и осъществяването на СИРИУС и Пловдивския електронен университет. Според проф. Тотков реализирането и на двата проекта освен преодоляване на редица технологични предизвикателства изисква и промяна в мисленето и изградени досега стереотипи.

Целта на проекта е създаване на софтуерна платформа Пловдивски е-университет (ПеУ), интегриращ информационни системи на ПУ със софтуерна система за управление на учебен процес, в който се използват цифрови учебни дейности и материали, разположени в стандартизирани (SCORM, IMS) хранилища и на три специализирани софтуерни модула, интегрирани с ПеУ за провеждане на е-обучение, включително средства за:

а) моделиране на е-курсове (вкл. адаптивни и персонализирани);
б) оценка и контрол на качеството на е-обучението;

в) осигуряване на достъпен потребителски интерфейс по IEEE към ПеУ за студенти със специални образователни потребности.

В рамките на ПеУ ще трябва да се получи акредитация за провеждане на дистанционно обучение и да бъдат разработени над 120 електронни курса. Важно е да отбележим и факта, че при изграждането на тази платформа са внедрени и редица научни разработки на учени от Пловдивския университет.

Нивата на осъществяване на двата проекта могат да бъдат проследени на техните сайтове: <http://sirius.uni-plovdiv.bg> и <http://peu.uni-plovdiv.bg>.

„Пловдивски университет“

Научно откритие провокира издаването на нова книга от екзарх Стефан

Катедрата по теология към Философско-историческия факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ подготвя за издаване непознат и непубликуван досега труд на забележителния деец на Българската православна църква – екзарх Стефан.

Работейки с документите от неговия личен архив, специалистът архивист доц. д-р Русалена Пенджекова попада на ръко-

пис със заглавие „История на Българската православна църква“ в обем от около 200 страници. Колегите ѝ от Катедрата по теология решават да отбележат годишнината от смъртта на екзарха и 5-годишнината от създаването на специалността „Теология“ в ПУ, като подготвят за издаване и публикуват непознатия за специалистите труд.

Макар да е написан преди повече от 50 години, той не е

изгубил своята актуалност, особено в частта, посветена на събитията от XX век, в които екзарх Стефан е участвал лично.

Изданието ще бъде снабдено с научен коментар и ще може да бъде ползвано и като учебно помагало за студентите по теология. Обучението по тази специалност в Пловдивския университет отговаря на най-високото равнище на академичните богословски знания и подготвя бъдещите цър-

ковни служители и преподаватели по религия в системата на МОН.

Предстои провеждането на конкурсните изпити за редовната кандидатстудентска кампания на ПУ „Паисий Хилендарски“, като изпитът по теология е на 6 юли. През миналата година записалите специалността „Теология“ в ПУ имаха най-високия входящ бал от всички специалности в университета.

„Пловдивски университет“

Публична лектория: „Паисий Хилендарски, преписи, преправки и приписки –

VI. ВТОРИ СОФРОНИЕВ ПРЕПИС (КОТЕЛ, 1781) – ПОСЛАНИЯТА НА ЕДНО ВЪЗРОЖДЕНСКО „ЖИВЕЛИЩЕ“

Доц. д-р Мила КРЪСТЕВА

VI. 1. Теза на лекцията

През 1781 г. поп Стойко Владиславов преписва Паисиевата „История славянобългарска“ за втори път. Преписва я отново в родното си поселище Котел. И отново – преди да е хиротонисан за епископ. В научната литература ръкописът от 1781 г. се представя като **Втори Софрониев препис на „История славянобългарска“ (Котел, 1781)**, а също и като **Втори Котленски препис**. Оригиналът е открит през 1914 г. от Стоян Романски при работата му в ръкописната сбирка на Румънската академия на науките. Според свидетелство на Романски преписът е дарен на Румънската академия на науките от „румънското министерство на външните работи и народната просвета“. Съществува хипотеза, че Софроний Врачански е пренесъл във Влашко любимия си втори препис на паисиевата История около 1803 г., когато се е преселил там, за да се спаси от кърджалийските набези. Днес оригиналът се пази в Румънската академия на науките, заведен под № 438.

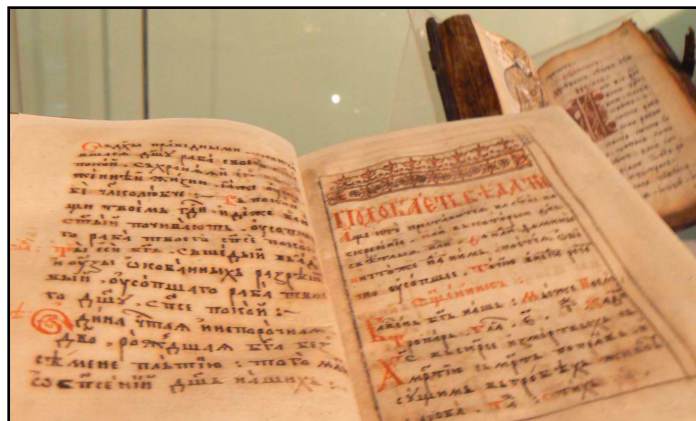
Вторият Софрониев препис остава някак встрани от изследователското внимание на Паисиеведите. Описанието му фигурира главно в „общия корпус Паисиеви преписи“, а „без систематизации на ръкописите по редакции се правят само описи“ (Н. Драгова). Именно поради недостатъчното внимание, което е отделено на преписа в научната литература, лекцията избира да го представи по-цялостно. Втората причина, която предопределя лекционния ми избор, се корени в съзнанието, че Вторият Софрониев препис е твърде непознат и за съвременния български читател. Третата причина, която обуславя съдържанието на последващите лекционни редове, се мотивира с факта, че Вторият Софрониев препис е твърде съществен за изследователската програма на проекта „От идеята за историята към националното, космополитното и глобалното: преписите и преправките на „История славянобългарска“ и културноидентификационните модели на XVIII – XXI век“. Ситуирана в този проблематичен диапазон, лекция № 6 от публичната лектория „Паисий Хилендарски, „История славянобългарска“, нейните преписи, преправки и приписки – предай нататък!“ си поставя за цели: **1) Да детайлизира документалните факти от литературноисторическия паспорт на ръкопис № 438; 2) Да пресъздаде културните събития, които засягат въпроси, свързани с различията между двата Софрониеви преписа на „История славянобългарска“; с оценката за мястото на ръкописната книга в културноестетическия процес на Българското възраждане и в личния път на калиграфа преписвач, даскала, преводача, духовника, дипломата Софроний Врачански.**

Вярвам, че изтъкнатите аргументи, които мотивират избора на тематичните опори на последващото лекционно съдържание, **не са недостатъчни**. Вярвам, че така разгърнатата теза е любопитна за любословния читател. Затова продължавам нататък. Преди обаче да премина към следващия раздел, ще подчертая, че съществени за оформянето на застъпената академична теза са публикациите, посветени на Софроний, от Стоян Романски, Маню Стоянов, Боню Ст. Ангелов, Иван Радев, Надежда Драгова, Вера Мутафчиева.

VI. 2. Литературноисторически паспорт на Втория Софрониев препис

Вторият Софрониев препис съдържа 102 листа с размери 130x190 мм. Ръкописният текст се разпростира в обхват 140x90 мм. Ръкописвано е с красив дребен полуустав, който съдържа всички характеристики на личния почерк на Софроний Врачански. Хартията е плътна, бяла на цвят и скъпоструваща. Всяка страница съдържа средно по 21 реда. В началото на оригинала откриваме приписка, която вест: „Месец август 23, година 1781. За слава на Единния Бог в Троица аз, многогрешният Стойко, йерей на село Котел, преписах тази история, написана и събрана от йеромонах Паисий Хилендар-

Продължение от брой 5 (440)

Преписът на Софроний Врачански от 1765 г.

ски в Света гора Атонска през 1762 година от възплъщението на нашия Господ Исус“ (преводът от черковнославянски е на Антоанета Джелюва, а пунктуацията в цитираната приписка отразява съвременното състояние на българския книжовен език). Заглавията на отделните раздели в ръкописа на Софроний от 1871 г. са украсени с червенослови. Има и червенословни заглавки, които са изписани с вплетени в тях цветчета или листенца. Така например върху л.1, над изящно изрисуваната заглавка В, съзираме и изкусно изваяно малко птиченце. На читателя оставям свободата сам да открие посланията на прекрасната изработка, защото вярвам, че ще му е твърде интересно със собствените си очи и сетива да се наслади на художеството на преписа. В края на ръкописа са оставени 4 празни листа. Книжното тяло е обгърнато със скъпоструваща кожена обложка със златнооцветена орнаментация. Върху първата корица е изобразено възкресението Христово, съпроводено от надпис: Воскресение Х'во. Днес книжната обложка изглежда твърде овехтяла, защото ръцете на Софроний са я докосвали непрестанно. Но някога, в нейното там-и-тогава, когато книгата е била току-що изработена, цялостната ѝ украса я е положила на най-високата място в оценъчната стълбичка на възрожденската ръкописна традиция и култура. И понеже за нас е твърде важно да открием и културноестетическото значение на Втория Софрониев препис в цялостната дейност на Софроний, тук „попътно“ ще напомня, че изящната изработка е характерна за всички ръкописни книги, които обучената на калиграфия ръка на преписвача от Котел е ваяла в годините на книжовния му път. На читателя, който не е специалист по тънкостите на възрожденската култура, ще подсказва и още – че за художествената дарба на Софроний свидетелстват не само ръкописните му книги, но и двата му автопортрета, изрисувани върху „Исповедание на православната вяра“ и „Неделное евангелское толкование“.

Свобода при изработката на украсата предполага и свобода при структурирането на съдържанието на Втория Софрониев препис, който ползва за извод Първия Софрониев препис. Знаено е, че Първият Софрониев препис е калиграфско копие на Автографа на Паисий Хилендарски от 1762 г. Знаено обаче е и още, че във втория си препис Софроний не следва безусловно своя извод. В научната литература Софрониевият ръкопис от 1781 г. се оценява като „превод“ на „История славянобългарска“ на по-народен български език (Ст. Романски); **защото** инфинитивните форми от Автографа на Паисий от 1762 г., които са използвани и в Първия Софрониев препис от 1765 г., във Втория Софрониев препис вече са заменени с да-изречения; **защото** в преписа от 1781 г. бъдеще време и сравнителната степен се образуват по моделите на новобългарския език; **защото** причастията се изместват от сложните глаголни форми; **защото** вместо черковнославянски думи се използват народни думи, а в основата на езиковите промени заляга котленският говор. Софроний внася про-

* Лекцията следва научната програма на проекта „От идеята за историята към националното, космополитното и глобалното: преписите и преправките на „История славянобългарска“ и културноидентификационните модели на XVIII – XXI век“ (№ НИ 13 ФЛФО 14/20.03.2013 и 23.04.2014).

„История славянобългарска“, нейните предай нататък!“*

мени и в съдържанието на ръкописа (напр. в главата за българските светци). Тук оставям встрани съдържателните различия на двата ръкописа, защото страниците, с които разполагам, за да запозная читателя със спецификата на изящния оригинал от 1781 г., са недостатъчни. Не мога обаче да подмина без коментар най-същественото различие между двата ръкописа, а то досяга решението на Стойко Йерей да „свие“ **Послелова** на Паисиевата история във втория си препис. И макар че в Първия Софрониев препис **Послеловът** присъства цялостно, във втория ръкопис преписвачът е преценил, че трябва да се „укрият“ фактите, пресъздаващи: *житие-битието* на игумена на Хилендарския манастир Лаврентий, който е брат на Паисий; *крамолата* между хилендарските монаси; *преместването* на Паисий Хилендарски от Хилендарския в Зографския манастир. Различията между двата преписа на Софроний съпътстват и начина, по който книгите са се разпространявали през Възраждането. Знаено е, че преписът от 1765 г. е трябвало да следва завета от приписката в началото на оригиналната книга, затова възрожденските реципиенти са могли да четат или да слушат съдържашото се в Първия Софрониев препис единствено, когато са се черкували (ръкописът се е съхранявал в олтаря на Котленската църква „Св. ап. Петър и Павел“). Вторият Софрониев препис, в отличие от първия, е твърде „подвижен“: *пътешества* и „*физическото тяло*“ на ръкописа, защото поп Стойко, който даскалува над двадесет години, го разнася със себе си, преподавайки по него родната история; *пътешестват* и *духовните уроци* на *преписа*, усвоени от поп-Стойковите котленски ученици и от синовете му, които стават видни представители на възрожденската интелигенция и на възрожденската търговска прослойка и се пръсват из цялата Отоманска империя; *пътешества* и *словесният образ* на *Софрониевата книга*, умножена в над десет възрожденски ръкописни преписа, които ползват Втория Софрониев препис за извод или пък възхождат към него.

Неделникът на Софроний Врачански, 1806 г.

VI. 3. За духовните уроци на едно Голямо събитие

Големият въпрос, който лекцията поставя и очаква читателят на вестник „Пловдивски университет“ сам да открие своя отговор, търсейки своята истина за смисъла от преписвачеството на Втория Софрониев препис, е:

Защо Стойко Йерей, който е изработил първия си препис на Паисиевата книга като дословно калиграфско нейно копие, е отказал да следва открай докрай съдържанието и структурата на своя извод в своя Втори препис на „История славянобългарска“?

На любословния читател, който е имал търпението и постоянството да проследи всички лекции от публичната лектория, ще доверя моята истина. Тя съдържа и моя отговор на поставения въпрос. Разправена накратко, истината, която разпознах през годините, в които изследвам Българското възраждане, отстоява, че между изработката на първия и втория поп-Стойков препис на „История славянобългарска“ са преминали шестнадесет години – години, в които Стойко Владиславов се е подготвил: *да проповядва* словото Божие в котленската църква; *да преподава* четмо и писмо на котленските си ученици; *да преписва* богослужебни книги (в т. нар. „Котленски период“ Стойко Владиславов преписва триод, цветен триод, молитвеник, два часослова, а през 1765 г. преписва и един дамаскин). Всичките му дейности обаче, макар че го открояват като изтъкнат представител на ранновъзрожденската интелигенция, по никакъв начин не заявяват, че той ще получи шанса да се издигне над нивото на своите съвременници свещеници, монаси, дамаскинали. Шансът, за който е думата, поп Стойко получава, когато се отправя за Света гора Атонска – Духовната Светая Светих на тогавашните Балкани. В Света гора котленецът престоява около шест месеца. Разполагаме със свидетелство от същото време, оставено ни от арменския свещеник Михаил Себестаци, в което се съобщава: „На 2 март 1775 пристигнах на Атон... В библиотеката заварих млад и доста любознателен български свещеник на име Стойко Владиславов от село Котла, високо в планината Балкан. И той като мене ровеше в книгите на Лаврентиус. Проигуменът, който задоволително знаеше арменски, ме запозна със

свещеника, даде ми петте арменски ръкописа и ме помоли, след като ги опиша, да си избира два от тях за подарък на манастира Сен Лазар във Венеция, а съдържанието на останалите да разкажа накратко на българския свещеник“. Той се интересуваше дали арменските ръкописи съдържат сведения за българските царе... Докато аз преглеждах и описвах ръкописите, българският свещеник събра доста книги, които щеше да отнесе в родното си място, за да просвещава хората. Двата много доре се разбрахме на гръцки и турски и четири дни спорихме по най-различни религиозни и философски теми. Този свещеник ме учуди с познанията си по история на Византия, на Турция, на Влахия“. Така поп-Стойковото пътешествие из духовните дебри на Света гора Атонска, където по онова време са могли да бъдат чути лекциите по картезианска философия на монаха Методиус, където свободно са пътешествали модерните идеи и на Изтока, и на Запада, зарежда Ума на 36-годишния пътешественик с мъдростта да прозре смисъла на онова „философско учение“, което той е изучавал в Котленското гръцко училище. И Софроний се завръща у дома, решен да пренасочи книжовните си усилия към тежненята на новото време. Затова, когато за втори път преписва Паисиевата история, той вече не е само копист, а е и съавтор на Отец Паисий. Затова във втория препис на Паисиевата история поп-Стойковият

Аз вече демонстрирам порасналото самочувствие на твореца новатор, който си е позволил да пресъстави „История славянобългарска“ във вариант, подходящ, за да му служи за учебник по българска история (проф. Н. Драгова определя Втория Софрониев препис като „учебников вариант на „История славянобългарска“). Сетне годините в земния път на Стойко Йерей се множат, разлюпени от авантюрни патимии и духовни произведения. Множат се и областите на възрожденското знание, в които Софроний Врачански се изявява: *той е и модерният преводач* на богата книжовност с богослужебна и светска тематика (Първи и Втори Видински сборник от 1802 г.; „Неделное евангелско толкование“ от 1805 г.; Книга за трите религии от 1805 г.; „Гражданско позорище“ от 1809 г.); *той е*

и модерният разказвач на първата оригинална българска повест „Житие и страдание грешного Софрония“, съставена вероятно между 1804 и 1806 г. Макар и твърде различни, тези книги носят и нещо еднакво: във всяка от тях Азът на Софроний участва в описваните събития и напътства читателя. В човешкия си път Софроний отива и още по-нататък: той общува с политици и дипломати (Иван Замбин и Атанас Нескович), той се среща с най-видните дейци на тогавашната руска дипломатия и военно командване (княз Румянцев, генерал Багратион, ген. Кутозов, Фонтон и др.). Всяко от откритието събития може да бъде разказвано, може и да се измълчи. Във възрожденското „живелище“ на Софроний обаче има едно Голямо събитие, което трябва да бъде непрестанно разказвано. Голямото събитие в живота на Софроний, което години наред терзае ума ми, може да се разгърне така:

Годината вероятно е 1813-а.

Мястото на действието – манастир край Букурещ (Румъния).

Голямото събитие – Софроний извървява до края му човешкия си път. До мъртвото тяло на монаха лежи любимата му ръкописна книга. Той я е изработил сам, но не за обществена полза, а за лична потреба. Това е същата книга, която наука титулува като **Втори Софрониев препис на „История славянобългарска“ (Котел, 1781)**.

Любословни читателю, ти сигурно ще ме запиташ какво му е незабравимото на описаното събитие? Ще ти отговоря простиичко: днес не знаем със сигурност точната година на кончината на Софроний, защото следата ѝ е останала „студена“ в българската културна памет. Помним обаче, че до мъртвото му тяло е лежал онзи ръкопис, който Големият възрожденец епископ Софроний Врачански – **вторият от хората-разкази в царството Паисада** – е пазил така, както християните пазят Светената книга. Опазил е Своята Книга, за да я има при себе си, когато ще е Сам. Опазил е Своята Книга, за да я има в себе си, когато Смъртта ще обсеби тленното тяло. И Българското възраждане е съхранило „горещата“ диря на тази свещена следа, за да достигне и до нас, а и до онези, които ще дойдат след нас.

Предай нататък!

Чл.-кор. проф. д.х.н. Димитър Цалев е новият почетен доктор на Пловдивския университет

Тържественото заседание на Академичния съвет за присъждане на почетното звание „Доктор хонорис кауза“ на ПУ „Паисий Хилендарски“ на чл.-кор. проф. д.х.н. Димитър Цалев се състоя на 21 май в 6. аудитория на Ректората. Заседанието беше открито от доц. д-р Илиан Иванов – декан на Химическия факултет, а научните приноси на проф. Цалев бяха представени от заместник-декана доц. д-р Виолета Стефанова. Ректорът проф. д-р Запрян Козлуджов връчи почетния диплом, който беше огласен на старобългарски от доц. д-р Христина Тончева.

Новоизбраният почетен доктор на Пловдивския университет произнесе академично слово на тема „Звездни мигове и много, много, много труд“, в което той представи житейския си път в личен и професионален план – своите звездни мигове в работата си и в сътрудничеството с учени от цял свят.

Димитър Любомиров Цалев е роден на 10.12.1943 г. в Плевен. През 1961 г. завършва гимназия с отличен успех и през 1963 г. е приет във ВХТИ, София, специалност „Химия на полупроводниците“; от 1965 г. е студент в Московския институт по стомана и сплави, където се дипломира през 1968 г. с квалификация „Инженер по електронна техника“ и започва работа като технолог в Института по полупроводници в Ботевград.

През 1969 г. става асистент по аналитична химия в Химическия факултет на Софийския университет. През същата година започва редовна аспирантура (докторантура) в МГУ „М. В. Ломоносов“ и през 1972 г. защитава дисертация на тема „Атомно-абсорбционно определяне на микропримеси след предварително екстракционно концентриране“. Работи като асистент в Химическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ от 1969 г., на който е заместник-декан от 1983 до 1987 г., а от 1987 до 1990 г. е декан по следдипломна квалификация на научно-преподавателски кадри от ВУЗ в СУ.

В периода 2000 – 2007 г. е ръководител на Катедрата по аналитична химия, чл.-кор. на БАН е от 2004 г. Ръководи Лабораторията по аналитична атомна спектроскопия към катедрата до 2012 г. Има специализации в Норвегия, Германия и Италия. Работи и преподава в областта на аналитичната химия.

Автор и дългогодишен лектор на множество курсове за студенти от бакалавърската и магистърската степен на обучение: *Аналитична атомна спектроскопия, Съвременни проблеми на химичния анализ,*

предварително концентриране в атомно-спектралния анализ като: течност-течна и твърдофазна екстракция; автоматизирани поточни и поточно-инжекционни подходи;

- метрология и качество в химичния анализ.

Автор и съавтор на 224 публикации, вкл. 7 авторски свидетелства и 2 патента, 12 книги, сред които са „Атомно-абсорбционен анализ“ (1980, със съавтор Ив. Хавезов), преведена на руски език (изд.

Работи в международно сътрудничество с колеги и институции от Германия, Гърция, Италия, Македония, Норвегия, Чехия. Чете лекции в университети, лаборатории и фирми във Великобритания, Германия, Гърция, Италия, Македония, Норвегия, Полша, Русия, САЩ, Словения, Сърбия, Франция, Чехия.

Активно сътрудничи с колеги от Химическия факултет на Пловдивския университет, където е водил избираем курс по атомноабсорбционен анализ в магистърската програма „Спектрохимичен анализ“.

Съосновател е в 91 научни конференции в 25 страни със 112 презентации, от които 56 в чужбина, и 39 доклада по покана. Бил е рецензент за 48 международни списания, издателства и организации от 18 страни и за 26 в България. Член е на редколегиите на множество специализирани издания в страната и чужбина. Член е на редакционния съвет на „Macedonian Journal of Chemistry and Chemical Engineering“ (от 2012 г.). От 2011 г. е почетен член на Съюза на химиките в България.

Участвал е в 91 научни конференции в 25 страни със 112 презентации, от които 56 в чужбина, и 39 доклада по покана. Бил е рецензент за 48 международни списания, издателства и организации от 18 страни и за 26 в България. Член е на редколегиите на множество специализирани издания в страната и чужбина. Член е на редакционния съвет на „Macedonian Journal of Chemistry and Chemical Engineering“ (от 2012 г.). От 2011 г. е почетен член на Съюза на химиките в България.

Носител е на множество награди: „Почетен рационализатор“ (1981 г.); Награда за химически науки „Проф. д-р Ас. Златаров“ (1987 г.); Юбилеен медал „100 г. СУ „Кл. Охридски“ (1988 г.), „Почетен знак на СУ „Св. Кл. Охридски“ – I ст.“ (1999 г.), „Почетен знак на СУ „Св. Кл. Охридски“ със синя лента“ (2006 г.), „Почетен знак на ИОНХ-БАН I ст.“ (2008 г.); Златна значка „Проф. д-р Асен Златаров“ на Федерацията на научно-техническите съюзи в България (2011 г.); Награда за наука „Питагор“ (2011 г.).

Включен е в справочника Marquis „Who is Who in the World“ за 2009, 2010, 2013 и 2014 г. (USA).

„Пловдивски университет“

Момент от тържествената церемония. От дясно наляво: доц. Мария Стоянова, доц. Виолета Стефанова, проф. Димитър Цалев, доц. Веселин Кметов, проф. Запрян Козлуджов и доц. Илиан Иванов

Аналитична химия на околната среда, Инструментални методи в химията, Увод в съвременния инструментален анализ, Съвременни атомно-спектроскопски методи, Комбинирани и хибридни методи за анализ, Химичен и биологичен контрол.

Бил е гост-професор в Института по инструментална аналитична химия при Националния съвет за изследвания и в Университета в Пиза, Италия (1994 – 2002 г.).

Основните му научни приноси са в областта на аналитичната атомна спектроскопия и атомноабсорбционната спектроскопия:

- химична модификация и перманентна модификация в ETAAS;
- развитие на методите на атомната спектроскопия с химично генериране на хидриди и пари на живака;
- определяне на химични видове (специационен анализ) на токсични елементи;
- изучаване и методи за корекция на пречещи влияния и източници на грешки в ААС;
- развитие на методи за

„Химия“, Ленинград, 1983); „Безпламъкови методи на атомно-абсорбционния анализ“ (1991, със съавтор Ив. Хавезов); тритомната монография „Atomic Absorption Spectrometry in Occupational and Environmental Health Practice“ (CRC Press, Boca Raton, FL, USA, 1983 – I том в съавторство със З. Запрян, 1984 и 1995); монографията „Атомноабсорбционна спектроскопия с хидридно генериране“ (съавт. J. Dedina, изд. Wiley, Chichester, UK, 1995); в съавторство има 2 английско-български речника по инструментални методи в аналитичната химия и английски съкращения в тази област, както и 2 ръководства по количествен анализ и физични методи. Публикациите му (IF=148) са цитирани 4276 пъти; h-фактор = 26 (Web of Science); 18 (SCOPUS). В последно време проф. Цалев активно популяризира постиженията на български учени и научни звена в областта на химическите науки в над 80 статии и дописки.

Научен ръководител е на 32 дипломанти, 12 дългосрочни специализанти и 7 докторанти.

Десет години от създаването на професионално направление „Психология“

Гл. ас. Гергана СЛАВЧЕВА

През 2004 година с усилията на няколко водещи преподаватели в областта на психологията, сред които проф. д.п.н. Дора Левтерова, проф. д.п.н. Румен Стаматов, проф. д.п.с.н. Веселин Василев, в Педагогическия факултет на Пловдивския университет беше създадена бакалавърска програма по психология. Така беше поставено началото на самостоятелното съществуване на това професионално направление в университета.

Годишнината беше отбелязана на 9 и 10 май с провеждането на Международна научна конференция „Психология и общество“, организирана от катедра „Психология и социални дейности“. Конференцията беше проведена под патронажа на ректора на Пловдивския университет проф. д-р Запрян Козлуджов и на декана на Педагогическия факултет доц. д-р Румяна Танкова, както и с подкрепата на Дружеството на психолозите в България и на Асоциацията по приложна психология.

Професионалното направление „Психология“ е сред водещите в ПУ „Паисий Хилендарски“, заяви в приветствието си ректорът на ПУ. Проф. Запрян Козлуджов подчерта, че бакалавърската специалност „Психология“ още от самото си създаване се намира убедително в челната тройка на топспециалностите в нашия университет според интереса на кандидат-студентите. Ректорът връчи почетни дипломи от името на ръководството на университета на проф. Д. Левтерова и проф. Р. Стаматов за заслугите им в иниципирането и създаването на специалността.

В последните години значително нарасна и укрепна преподавателският екип и беше обособена самостоятелна катедра, която беше представена в обширна презентация от нейния ръководител проф. В. Василев на тържеството пред многобройни студенти и гости. Разкриха се и нови магистър-

Проф. Веселин Василев

ски програми, които се радват на сериозен интерес сред студентите. Катедрата издава списанията „Приложна психология“ и „Психология на развитието“ и има сериозен принос при реализирането на вече традиционната студентска научна конференция, провеждаща се през месец май в Педагогическия факултет.

Пловдивските университетски психолози поддържат професионални контакти с университети в страната и чужбина, сред които привилегировано място заемат Софийският университет „Св. Климент Охридски“, Институтът за изследване на населението и човека към БАН, Нов български университет, Югозападният университет „Неофит Рилски“, Московският градски психолого-педагогически университет и др. Гостите от тези университети поздравиха своите пловдивски колеги по случай десетата годишнина на специалността „Психология“ и пожелаха професионалното сътруд-

Ректорът проф. Запрян Козлуджов (в средата) връчи почетен диплом на проф. Дора Левтерова и проф. Румен Стаматов

Преподаватели и гости отбелязаха годишнината

Принципът, обясняващ способността на икономическите системи за адаптация, носи името на литературна героиня

Романът на Лев Николаевич Толстой „Анна Каренина“ започва с изречението: „Всички щастливи семейства си приличат, всяко нещастно семейство е нещастно посвоему“. На базата на този афоризъм е изведен тъй нареченият „принцип на Анна Каренина“, който се използва за описание на системи в различни науки. Например Джаред Даймънд обяснява с негова помощ защо човекът е опитоим толкова малко животни.

За успешното опитомяване е необходимо съвпадението на няколко фактора, отсъствието на един от тях прави опитомяването невъзможно. Икономистите използват принципа на Анна Каренина, говорейки за адаптацията на системите към външната среда и тяхното поведение в период на криза: всички добре приспособени системи имат еднакви черти, а всички неприспособени системи не се справят с адаптацията посвоему.

ничество между психолозите от университетите в страната да се разширява.

Преподавателите от направление „Психология“ участват в редица национални и международни научни форуми и изследователски проекти с партньори от Англия, Испания, Франция, Канада, САЩ, Белгия, Ирландия, Русия и други страни.

Важна част от интересните събития по време на конференцията беше проведената на 9 май кръгла маса на тема „Психология, образование, бъдеще“. С участието на колеги от университетите в София (СУ и НБУ), Велико Търново, Благоевград, Русе, Варна в оживен диалог

обсъдихме редица важни проблеми, свързани с подготовката на студентите психолози за техните бъдещи професионални изяви.

През втория ден (10 май) петдесет психолози от Москва и от редица български градове – професори, доценти, асистенти и докторанти – представиха своите доклади в трите секции на международната научна конференция. Високото ѝ равнище беше отбелязано от всички гостуващи колеги, които поздравиха пловдивските психолози за инициативата и потвърдиха своята готовност да участват в бъдеще в подобни научни и професионални форуми.

Есета, получили отлична оценка на изпита по български език

„Кои сме ние? Откъде идваме? Накъде отиваме?“ – така е озаглавена една от най-известните картини на френския художник Пол Гоген. Независимо че творбата изобразява ежедневието на едно хаитянско племе, същото заглавие може да се постави и върху универсалната картина на човешкия живот, тъй като тези три въпроса не вълнуват само хора от една определена географска ширина.

Никой не може да избере какъв да се роди, нито при какви родители, нито в кое кътче на Земята. Тези обстоятелства не могат да бъдат пречка, ако човек не ги приеме като

Няма значение откъде тръгваш, ако знаеш къде отиваш*

Диана МЪРКОВА

предпоставка за промяната им. Не съществуват нито пречки, нито граници за онзи, който знае накъде е поел.

Стартовата позиция невинаги определя финалния резултат. Ако човек е от добро и богато семейство, това не е гаранция, че накрая няма да се окаже просяк, и обратното. Има хиляди случаи как именно неблагоприятните обстоятелства пораждат жаждата за промяна и стремежа да бъдеш „някой“. Да вземем например един от хаитяните на Гоген – бос и гол, неугледен и неук – той е „някой“ в сравнение с някого от „цивилизованите“ свят. Но въпреки това и той е човек. Човек като всеки един от нас. И както ние имаме мечти, надежди и стремежи, така и той мечтае, надява се и се стреми към нещо. Може би мечтае да види какъв е животът извън племето, може би се стреми да покаже, че и той е човек и че както всеки един от нас е значим и единствен.

яните обстоятелства пораждат жаждата за промяна и стремежа да бъдеш „някой“. Да вземем например един от хаитяните на Гоген – бос и гол, неугледен и неук – той е „някой“ в сравнение с някого от „цивилизованите“ свят. Но въпреки това и той е човек. Човек като всеки един от нас. И както ние имаме мечти, надежди и стремежи, така и той мечтае, надява се и се стреми към нещо. Може би мечтае да види какъв е животът извън племето, може би се стреми да покаже, че и той е човек и че както всеки един от нас е значим и единствен.

„Ако не знаеш кое е твоето пристанище, за теб няма попътен вятър“ – гласи една сентенция, с която няма как да не се съглася. Животът никога не е едно ясно и приветливо море, необезпокоявано от бури и тайфуни. Гмурнеш ли се в живота, трябва да си подготвен за множеството вълни, които всячески ще се опитват да те отклонят от целта ти. Трябва да погребеш на морските течения да те завлекат на дъното и трябва да знаеш, че попътният вятър няма да се появи веднага. Трябва да бъдеш търпелив и постоянен и да виждаш ясно целта си. Ще усетиш бриза в косите си единствено когато си напълно сигурен, че нищо – нито никакви си вълнения, нито морски течения – абсолютно нищо не би могло да ти попречи да достигнеш своето така жадувано пристанище.

* На изпита по български език по време на предварителната кандидат-студентска кампания четвъртата задача изискваше написването на есе на тема „Няма значение откъде тръгваш, ако знаеш къде отиваш“. Благодарим на председателя на комисията гл. ас. д-р Теофана Гайдарова и на останалите колеги проверители, които подбраха няколко от есетата, получили отлична оценка.

Съвременното общество е подвластно на редица наложени и клиширани схващания, които утвърждават определен модел на поведение. Личните възприятия, свързани със собствена визия за бъдещето, биват стъпквани от безкомпромисната повеля на традиционните догми, залежали в развитието на цялата човешка цивилизация. Замягването на преценка, резултат от подобни илюзорни позиции, води до своеобразно подценяване на индивидуалните качества и отхвърлянето на стойностен и достоен за подражание начин на живот.

Динамичният развой на света очертава една ограничаваща рамка за личностно изграждане и усъвършенстване поради наличието на безпощадна конкуренция между представителите на различни социални прослойки. Постигнатото намерение обаче от своя страна допълнително мотивира тези, които желаят да надминат очакванията за техните успехи, да извършат един своеобразен бунт срещу предначертаната съдба и крепителите на подобно статукво. Пътят от един неразграничаващ се човек от тълпата до истински творец на личното бъдеще е труден, съпътстван от множество преч-

Няма значение откъде тръгваш, ако знаеш къде отиваш

Яна ТЕНЕВА

ки и лишения, но подобно поведение, подчинено на индивидуални стремежи и мечти, заличава съществуващия обществен ред, защото установява нови норми, регламентиращи борбата на личността срещу порядките.

„Съдбата обича смелите“ – максима, която датира от векове и насърчава всеки един, който дръзва да се опълчи срещу установената йерархия, тъй като още в зората на човешката цивилизация се заражда конфликт между отделните съсловия, породен от настъпилата обществена диференциация. За придобилите по-големи привилегии подобно статукво е удобно за прокарването на идеология, в чиято основа е заложено, че степента на личното развитие изцяло зависи от финансовите възможности и установените контакти, които се явяват своеобразен пряк път към успеха. Именно тези предпоставки са удобни за стоящите на върха на обществената пирамида, които окупират перспективните обла-

сти, отнемайки шанса на редица достойни свои конкуренти – представители на социалната периферия. Социалният просперитет започва да се измерва единствено в натрупаното състояние, докато ценностната система и себеусъвършенстването на индивидуалните качества се трансформират в красиви лозунги на лъжливи кампании, целящи единствено удовлетворяването на нечия жажда за власт. Контролът върху масата чрез подобни средства, според които право на израстване имат само привилегированите, започва да се изплъзва дори и на най-ревностните крепители на установеното статукво, защото настъпва време, в които всяка личност има нужда от себеизява, посредством която да заяви своето желание за развитие извън ограниченията.

Средата, чийто резултат представляваш, престава да е решаващ фактор, ако притежаваш достойнства, достатъчно конкурентоспособни, че да изместят успешите „по

право“. Вярата в собствените сили и възможности се оказва съдбоносна за индивидуалното издигане по обществената стълбичка в един променящ се свят. А именно тази промяна се подема от способните, мотивираните, амбициозните. Замяната на прекия път към успеха с постигнати резултати с действително покритие представлява именно една своеобразна революция на подценяваните, които благодарение на съзнанието си на истински творци на личното бъдеще могат съвсем скоро да ознаменият победата си над един трагично изчерпан свят. Крахът на съществуващата система се предсеща, тъй като все по-настойчиво се формират отделните амбиции на всяка личност, чиято готовност за себедоказване и развитие придобива невиджани размери, подкрепена от волята и целеустремеността на характера.

Идва моментът, в който материализирането на дадена цел вече представлява отговорност на отделния човек, а вярата в силите и възможностите за достигане на най-висока точка в развитието се оказва решаващ фактор. На ерата на потиснатите стремежи е сложен край, за да се поставят основите на ред, подчинен на справедливите амбиции и мечти.

Стартира редовната кандидатстудентска кампания на Пловдивския университет

От 17 юни до 2 юли премина записването за редовната кандидатстудентска кампания на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ – броят на кандидатите е 5051. За новата учебна 2014/2015 година вече са записани 258 студенти.

Изпитите по 18 предмета ще се проведат от 5 до 11 юли. За 5 юли е насрочен изпитът по английски език. В същия ден стартира и комплексният изпит по физическо възпитание, който ще продължи и на 6 юли. На 6 юли са и изпитите по география на България, биология и теология. Най-мощният изпит – по български език, ще се проведе на 7 юли, а в деня след него – по математика.

За 9 юли е насрочен тестът по история на България. По 5 предмета ще изпитват на 10 юли – испански език, френски език, информатика, психология и физика, като за последната дисциплина е предвиден тест със събеседване. На 11 юли също ще се състоят 5 изпита – по новогръцки език, немски език, химия, изобразително изкуство и музика.

По традиция трите кръга на изпита за специалността „Актьорство за драматичен театър“ се провеждат през септември. Тази година насрочените дати са 12, 13 и 14 септември.

Информацията за поименното разпределение на кандидат-студентите по сгради и зали ще се публикува в сайта на университета и на информационни табла пред Ректората и Нова сграда на ПУ „Паисий Хилендарски“ в деня, предхождащ съответния изпит.

В деня на изпита кандидатите са задължени да носят личната си карта и компютърната разпечатка с входящия номер. Началото на всички изпити е 9:00 ч. Проверката на говорните и комуникативните способности ще се провежда при подаване на документи в Плов-

див и по време на провеждане на кандидатстудентските изпити през юли – от 14.00 до 17.00 часа в Ректората.

Общо 187 отлични оценки има в предварителната кампания на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, от тях 25 са пълните шестцици. Преобладаващи са оценките „Много добър“ – 531, и „Добър“ – 700. Слаб резултат имат 350 писмени работи. За ранните кандидатстудентски изпити се бяха записали над 2400 души, а приблизително 1900 са успешно издържалите.

В най-масовия изпит – по български език, се включиха 1106 кандидати. С отличен резултат са 47 от тях, с много

добър – 273, с добър – 347. Тройките са 204, с оценка „Слаб 2“ са 21% от всички явили се на теста – 234. От общо 284 участвали в изпита по английски език 22 са с отлични писмени работи. „Много добър“ са получили 97 от кандидатите, а „Добър“ – 82-ма. Слабите оценки са 19. Най-голям процент двойки има по история – близо 25% от всички явили се 298 души. Отличните оценки по този предмет са 39, много добрите са 29, а добрите – 41. Най-много са кандидат-студентите с успех „Среден 3“ – 115 души.

Минимален е процентът на слабите оценки от изпитите по география, психология и математика – съответно 8%, 5% и 4%. Единадесет от всички 138 кандидати по география са с отличен резултат. 17 от явилите се 91 души на изпита по психология са получили „Отличен“, по математика – 8 от всички 155 явили се. Няма слаби оценки по химия, физика, биология и информатика. Единствено отлични и много добри резултати са показани на теста с устно препитване по физика, а на изпита по химия най-ниската оценка е „Добър 4“.

Животът ви тук, на Земята, е уникален. Нашият организъм е най-сложното и съвършено нещо сред живата природа. Това, че можем да разсъждаваме и да изпитваме емоции, ни прави изключителни същества, способни да постигнат много. Освен това животът е и безкрайно непредсказуем. В един момент сме на върха, напълно удовлетворени от успеха и възможностите си, а в друг – попадаме в нетипични за нас ситуации, което прави съществуването ни интересно, но понякога подлага на изпитание нашата воля.

В различните етапи от живота си всеки се стреми към нещо, което би го удовлетворило и би го накарало да се чувства значим и на мястото си. Това, което прави света ни толкова пъстр, са различията между нас. Всеки притежава своя собствена индивидуалност, отличава се по физическите си белези и начина си на

Няма значение откъде тръгваш, ако знаеш къде отиваш

Стоян ДИМОВ

мислене. Това, което обединява хората обаче, са отношенията между тях, любовта, разбирателството, а също така и общите цели, които си поставят. Когато се стремим към нещо, ние вложим всичко, на което сме способни. Разбира се, трябва да искаме това да се случи от цялото си сърце, защото само когато човек силно вярва в нещо, то става реалност. Това е така, защото едно от най-силните оръжия на този свят е силата на мисълта. Няма никакво значение какви сме – бедни или богати, къде сме отрасли, как сме се справили до този момент. Единственото важно нещо е да насочим

целта си положителна енергия към бленуваната от нас цел. По този начин караме събитията да се случват на наша страна. Увереният и целеустремен човек винаги намира начин.

Дали ще постигне успех чрез правилните контакти, или отношението му към заобикалящата го свят ще го изведе до върха – това не е от значение.

Единственото нещо, което има смисъл и всеки разумен и интелигентен човек трябва да направи, за да постига успех, е ясно в съзнанието си да си постави цел. По този начин ние не разпръскваме енергията си напразно, а се концентрираме

върху мечтите си, които разпалват огън в душите ни и ни карат да потръпваме. Именно това е рецептата, за да се случват нещата – страстта. Страстта във всяко едно начинание е изключително важна и без това вътрешно желание резултатът няма да бъде удовлетворяващ.

Всеки един живот е ценен, защото всеки човек има душа и иска да се чувства добре и в хармония със себе си. Ето защо всички сме способни на велики дела, на това да оставим следа в историята и името ни да бъде запомнено. Единственото, от което се нуждаем, за да не подминаваме възможностите, които ни се откриват, е да сме наясно със себе си и да се концентрираме върху настоящия момент. Това отличава хората, на които се възхищаваме, от тези, които изпускат шанса си, възпрени от бариерите на собственото си съзнание.

Вечер на гръцкия език и култура

**Мария ГЮРОВА,
3. курс, Балканистика**

Интересът към гръцката култура събра преподаватели, студенти и гости на ежегодната вечер на гръцкия език, която се проведе на 22.05.2014 г. в зала на Радио Пловдив. Събитието е установена традиция на Сектора по новогръцки език към катедра „Общо езикознание и история на българския език“ в Пловдивския университет.

Сред официалните гости от гръцка страна бяха г-жа Теофано Калояни – писателка, поетът от град Серес Стелиос Саривасилис, г-жа Елени Курмандзи – Янински университет, а от българска – ректорът на Пловдивския университет проф. д-р Запрян Козлуджов, проф. д-р Иван Чобанов и доц. д-р Борян Янев, проф. д-р Стойна Пороманска и г-н Поромански – преподавател, поет и преводач.

Вечерта бе открита с обръщение на ректора, в което той насърчи студентите да бъдат все така всеотдайни в начина-

Студентите, които се превъплътиха в ролите на „Жените в Народното събрание“ – комедия от Аристофан

нията си и да продължат традицията, която винаги е била повод за добро настроение в края на учебната година.

Последваха признанията: за поредна година най-много отличия в Петнадесетия конкурс по превод бяха присъдени на пловдивските студенти. Браво на Александра Стоянова, Венета Шонева, Полина Малинова, Таня Младенова! С поощрителна награда от конкурса

за есе на Гръцката фондация за култура – София, бе отличена Магдалена Лазарова.

С мултимедийни презентации младите неоелинисти разказаха за очарованието на Пловдив, вдъхновяващата Мелина Меркури и таланта на Ел Греко. Вечерта продължи с поетична нотка – традиционният рецитал тази година бе посветен на Костас Варналис.

Несъмнено най-големият

комплимент за публиката беше театралната постановка. Спечелилата конкурса на Сектора по новогръцки език за адаптиране на текст по старогръцка комедия Мария Зайкова, поднесе кулминацията на вечерта. Възродена бе Аристофановата комедия „Жените в Народното събрание“. В ролите влязоха Шенол Яшар, Теодора Тодорова, Христина Огнянова, Ирина Живкова, Кристина Василева, Таня Войникова, Надежда Хаджиева, Дияна Петкова, Чавдар Колев, Грета Табальова, Венета Шонева, Назиле Мехмедалиева, Мария Зайкова и Ивана Георгиева.

И преди почерпката и насладата от добре свършената работа за студентите остана само едно: да се постараят да изразят благодарността си към преподавателите от Сектора по новогръцки език. С огромна признателност бивши и настоящи възпитаници поднесоха цветя на проф. Стойна Пороманска, гл. ас. Величка Гроздева и гл. ас. Галина Брусева.

Гръцката писателка Теофано Калояни:

Литературната творба е скулптурно ваяние

Искам да благодаря за гостопримството и хубавото посрещане. За мене пътуването дотук има двойно значение – от една страна, целта ми е да представя книгата, да разговарям със студентите и публиката на тази среща, която се интересува от литература. От друга, това е и едно поклонническо пътуване в Пловдив – града, където е родена и израснала баба ми, сподели в началото на нашия разговор Теофано Калояни.

– Колко визити имате в този хилядолетен град?

– Това е първото ми идване. И въобще първо на човек от моето поколение в семейството.

– Посланик сте на Вашата фамилия?

– Затова съм въоръжена с фотоапарата: да запечатам всичко, което видя, вкъщи очакват снимки.

– Студентите са доста отворени за разговор?

– Аз съм много отворена към младите хора. На среща с такава публика никога не отивам с готов текст или нещо предварително зададено като модел. И предпочитам повече да говорим не за нещата, които работят или ме занимават, а да отговоря на очакванията на публиката.

– Преводачката Здравка Михайлова определя стила Ви като своеобразно личен, с преплитания на различни елементи. Стилистичният микс ли е маркер на Вашето творчество?

– До момента – да, защото никога не знаем какво ще последва в бъдеще. Сега наистина работвам много теми, свързани с паметта, със спомена, и то не само с личната, но и с колективната памет.

– След появата на книгата, която представяте в Пловдив, сте определена като дете чудо. Това провокира ли повече стимули?

Теофано Калояни

– Това определение от страна на критиката по-скоро ме затрудни в продължаването по мой собствен път и откриването на личен стил, тъй като тогава бях много млада, 20-годишна, и у един много млад творец или човек се създава усещане за леснота, за сериозно признание и може да те обърка, да забравиш причината, заради която си започнал да пишеш...

– Без какво не може писателят?

– Без самота.

Публичността, успехът лишават твореца от необходимата му самота.

– За Вас тя е от основните фактори, водещи към творчество?

– Да, защото самотата помага за съсредоточаването и човек не бива да губи причината, поради която е почнал да прави нещо. Когато живееш погълнат в една история, трябва

ва цял ден да бъдеш потопен в тази история, дори и когато не пишеш.

– Да уточним за неметафорично настроените – самотата в случая е творческо уединение за създаване на нови проекции?

– Това е самотата, която е необходима не само в часовете, когато пишеш, но и когато се идентифицираш със своите герои, с техните роли, символите на книгата.

– В най-ново време следват скулптура: стилистична скулптура ли е литературно-художественото произведение?

– Литературната творба е ваяние – в нея се влага много ръчен труд. И аз я гледам като ръкоделие – нещо, което изработваш, но това ръкоделие е метафора за интелектуалния труд. Литературната творба, откъдето и да я погледнеш, трябва да има завършен вид, съвършенство.

Интервю на
Тенчо ДЕРЕКУВЛИЕВ

Отлично представяне на българските ученици, обучавани по метода „учене чрез изследване“ в рамките на проекта „Chain Reaction“

Доц. д-р Желязка РАЙКОВА

НЯКОЛКО ДУМИ ЗА ПРОЕКТА „CHAIN REACTION“

Проектът „Chain Reaction – A sustainable Approach to inquiry based science education“ (FP7 № 321278, <http://chainreact.dipseil.net/>) обединява дейностите на партньори от 12 страни по разпространение на опита за въвеждане на подхода „учене чрез изследване“ при обучението по природни науки.

Тези дейности са свързани, от една страна, с обучение на учители от партниращите страни за прилагане на този подход откритие в учебния процес, което е принос към професионалното им развитие и, от друга страна, с провеждане на интерактивно и занимателно преподаване на физика, химия и биология на ученици на възраст 14 – 16 години.

Проектът е тригодишен и е координиран от Sheffield Hallam University във Великобритания, а партньор от България е Физическият факултет на Пловдивския университет. Европейската комисия финансира този проект предвид необходимостта да се засили интересът на младите хора от европейските страни към изучаването на природните науки и да се ориентират те към професионална реализация в областта на научните изследвания и инженерството. В проекта участват университети от 12 страни.

Идеята на проекта е всяка година 10 учители от всяка страна да организират обучението на своите ученици по физика, химия и биология, като използват тестови в практиката научни ресурси и прилагат подхода „учене чрез изследване“. Учите-

лите, които участват, преминават специален курс на обучение във всяка от партниращите страни. След като добият увереност в използването на този подход, окуражени от възможностите, които предлага проектът Chain Reaction, те провеждат поредица от вълнуващи ученикоцентрирани уроци, в които се извършва изследователска дейност по определени теми. Тези теми са: *Сблъсъци в Космоса, Марсология, Растения в космоса, Да нахраним света, Озонова конференция, Зелена светлина.*

Обучението на учениците по тези теми се организира като научно изследване, чрез което се стимулира творческото мислене, формират се умения за експериментална работа, за решаване на задачи, за аргументиране на изводи и представяне на резултати.

Учителите от град Пловдив, които участват в първата година от работата по проекта, са: г-жа Катя Чобанова и г-жа Радка Стефанова (Френска езикова гимназия), г-жа Невена Самоходова и г-жа Сияна Петкова (Национална търговска гимназия), г-жа Дафина Русенова и г-жа Христина Костадинова (ЕГ „Иван Вазов“), г-жа Мария Шикова и г-жа Мариана Джонгалова (СОУ „Св. Паисий Хилендарски“), г-жа Костадина Кацарова и г-жа Русланда Калева (ЕГ „Пловдив“).

Проектът предлага подходяща рамка за обучение за подхода „учене чрез изследване“ на учителите, както и източници на информация, съобразени с културните особености и с нуждите на учебните програми на всеки партньор. Учителите по природни науки, които се включват в проекта, могат да придобият знания и умения, учейки както независимо, така и като част от широка европейска учителска мрежа.

Учителите от град Пловдив работеха средно по две теми, избрани от тях, като при провеждането на обучението участваха учени от Пловдивския университет (доц. Самир Наимов, доц. Йорданка Димова, проф. Тинко Ефтимов, доц. Иван Попов и доц. Георги Дянков),

Отборът, който спечели първо място на състезанието в Англия

от Аграрния университет – д-р Христо Джугалов и инж. Михаил Матеев, председател на Марсианското общество в България. Тези колеги подпомагаха обучението на учениците, като предоставиха лаборатории за изследване и изпълняваха ролята на модели за подражание.

Резултатите от своята работа учениците обобщават и представят като презентации, които се представят на Националната ученическа конференция „Express yourself“. Такива годишни национални конференции се провеждаха във всяка от партниращите страни и се превърнаха в празник на науката.

Работата по проекта окуражи учениците да се задълбочат в процеса на самостоятелното откриване на знания и да споделят публично чрез своите презентации резултатите от дейността си.

Проектът предвижда да се проведат три международни конференции, на които подбрани ученици от всяка страна представят работата си.

НАЦИОНАЛНАТА КОНФЕРЕНЦИЯ

Тазгодишната Национална конференция в България се проведе в ПУ „Паисий Хилендарски“ на 12.04.2014 г. в зала „Компас“.

Участваха 18 ученически отбора от споменатите училища, а присъстващите ученици бяха повече от 80. Конференцията беше почетена с присъствието на г-н Стефан Стоянов, заместник-кмет на град Пловдив, и г-жа Иванка Русалова, главен експерт към РИО на МОН, Пловдив.

Изключително добрата подготовка на всички отбори затрудни журито при избор на представител на Международна-

та конференция. Всяка една от презентациите беше представена впечатляващо и показва много старание, вложено от учениците, целенасочен труд и изследователски умения. Класирани бяха 4 отбора, като единият – този от ЕГ „Иван Вазов“, с ръководител г-жа Христина Костадинова и в състав: Белослава Генова, Александрина Димова, Николина Колева, Георги Стоянов, беше определен да участва в международната конференция. Темата на изследването беше „Растения в Космоса“. На Първо място се класира и отборът от ЕГ „Пловдив“ с ръководител г-жа Кацарова (тема „Зелена светлина“), на второ място – отборът на г-жа Петкова (тема „Тераформиране на Марс“) от Националната търговска гимназия, и на трето – отборът на г-жа Самоходова (тема „Озонова конференция“), също от НТГ.

МЕЖДУНАРОДНАТА КОНФЕРЕНЦИЯ И УСПЕХЪТ НА НАШИТЕ УЧЕНИЦИ

Международната конференция се състоя на 13.05.2014 година в Университета Халам в Шефийлд. В нея участваха най-добрите отбори от дванадесетте страни – участници в проекта. Представянето на нашите ученици беше впечатляващо и те спечелиха заслужено първото място. Учениците представиха разработката си на тема „Растения в Космоса“. Наградени бяха лично от лорд Робърт Уинстън, известен популяризатор на науката и автор на много научнопопулярни филми. (<http://www.robertwinston.org.uk/>, http://en.wikipedia.org/wiki/Robert_Winston)

Проектът продължава и през 2015 година, като се надяваме на същите успехи.

Конкурс, посветен на Галилей

Управителният съвет на Съюза на физиките в България обявява 2014 г. за Година на Галилей. По този повод се организира конкурс за ученици и студенти, които могат да участват в него с рисунки и есета по следните примерни теми:

- Галилей и наклонената равнина
- Галилей и полилей в Храма
- Галилей и наклонената кула в Пиза
- Галилей и телескопът
- Галилей и Инквизицията
- „Все пак Земята се върти“
- Други

Рисунките и есетата да се предават в Деканата на Физическия факултет при Пловдивския университет.

Краен срок: 30 септември 2014 г.

21 студенти по право вече са с една крачка по-близо до успешната си професионална реализация като юристи

Кристиана ЛАМБОВА

На 9 май в Зала 1 на Апелативния съд в Пловдив се осъществи една изключително интересна инициатива на студентите по право от Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, и в частност на Европейската асоциация на студентите по право (ЕЛСА) – Пловдив, под наслов „Симулация на съдебен процес“. Много добре подготвени и още повече мотивирани студентите влязоха в ролите на съдии, съдебни заседатели, адвокати, прокурор, подсъдим и свидетели, за да разыграят същински съдебен процес.

Казусът, който те разглеждаха, беше от областта на наказателноправните науки и реален случай от съдебната практика на Окръжния съд в Пловдив, а именно убийство, извършено от непълнолетен с особена жестокост. Петчленният състав на съда, начело със своя председател

Студентите, участници в „съдебния процес“, заедно със своите наставници магистрати

дател Иван-Александър Манев, познавайки добре буквата и духа на закона, осъди подсъдимия на 9 години лишаване от свобода. Въпреки че не са се запознавали със същинската постановена присъда по казуса, по думите на г-н Христо Крачолов, съдия в Апелативния съд – Пловдив, те са се доближили максимално точно до определеното наказание от съда през 2010 г.

С огромен ентузиазъм за добрата подготовка на студентите се бяха погрижили няколко съдии от Окръжния и Апелативния съд в Пловдив, както и повече от 15 съдебни служители. Инициативата не би била толкова успешна без безусловното съдействие и подкрепа от страна и на председателите на двете съдебни институции – съдия Георги Чамбов и съдия Веселин Хад-

жиев. През близо двумесечната подготовка на събитието всички участници са получавали помощ и указания от отделни съдии, които са играли ролята на техни ментори. Апелативният съдия и преподавател в Пловдивския университет Евдокия Кемалова след постановяване на присъдата поздрави участниците и направи градивна критика, която напомни на участниците, че тази симулация би могла да бъде един реален съдебен процес.

Цялостната организация на Европейската асоциация на студентите по право (ЕЛСА) – Пловдив, се увенча със забележителен успех и в края на симулацията всички съдии и магистрати адмирираха студентското начинание. В крайна сметка колкото по-бързо теорията срещне практиката, толкова по-подготвени ще бъдат студентите в борбата за професионална реализация.

Ще отстояваме с гордост и респект призиванието да бъдем юристи

Днес сме се събрали да отбележим завършването на един важен етап от живота си – това да си студент.

Има мигове в човешкия живот, когато човек иска да изрече най-силните думи. Мигове, когато очите се смеят и плачат. Мигове, в които искаш да стиснеш ръката на някого и просто да му кажеш: „Благодаря“.

Благодаря от името на випуск 2013 година на всички преподаватели от ЮФ на ПУ за отговорността им да бъдат част от живота на всички нас – студентите. Благодаря Ви за търпението, което имате, за това, че възпитавате у студентите онзи нестихващ стремеж към търсене на знание и отговорно отношение към професията, избрана от тях, с чието упражняване се решават човешки съдби. Професията трудна, нелека, изпълнена с невероятна динамика и напрежение на волята, изискваща себеотдаване, както и отделено време за вникване и внимание към всеки един житейски проблем, който правото е призвано да коригира и разреши със средствата, допустими за това. Освен стремеж към знание и

Предлагаме ви словото на абсолвентката Дилана Димитрова, произнесено на промоцията на Юридическия факултет, което не може да влезе в предишния брой на вестника. Публикуваме го сега, защото е и една добра илюстрация за работата в ЮФ, включително и за статията, отразяваща провеждането на симулативен съдебен процес с учебна цел.

усвояване на правната материя Вие, преподавателите, възпитахте у нас отношение към живота, като особено в дните на тежките и трудни сесии за студентите ни показвахте, че всяка трудност представлява всъщност едно предизвикателство, че всеки човек, който е отдаден на това, което прави, което обича и от което истински се интересува, би устоял на трудностите, би се справил отлично с предизвикателствата и превратностите на времето. Защото всяко едно стъпало води към заветната цел – нашата реализация в живота. И именно чрез бъдещата си практика всеки студент като завършил юрист би показал, че е усвоил предаденото от неговите учители, че е достоен да упражнява юридическата професия, че е изградена личност с перспективни идеи и стремеж към усъвършенстване. Скъпи

преподаватели, благодарим ви още за емоционалното обвързване с нас, за чувството на съпричастност, с което неуморно полагате усилия за оформите у всеки един студент достоен възпитаник на Юридическия факултет към Пловдивския университет! Надявам се – от свое име и от името на всички си завършващи колеги, че ще оправдаем доверието Ви в нас, че сме заслужили и сме се борили да постигнем възможно най-добрите резултати, на които всеки един е способен, както и че ще носим с гордост и респект призиванието да бъдем „юристи“, обективни, верни на себе си, защитаващи своите ценности и едновременно с това създаващи, прилагащи и казващи „кое е правото“. Само с вашата помощ и подкрепа бихме извървели пътя си дотук успешно, защото дъхът на ученика се пали с духа

на учителя, тъй както огънят се пали с огън.

Драги колеги,

Пожелавам на всички ни да намерим призиванието си и въпреки всички трудности и спънки, пред които сме били изправени и които ни предстоят, да направим света едно по-честно и добро място за съществуване. Искрено се надявам всеки един от вас да намери своя път в живота, да бъде уверен в себе си и в своите знания, да бъде всеотдаен и отдаден на професията. Положихме доста усилия, за да стигнем дотук, но съм сигурна, че си е заслужавало. Желая ви никога ентузиазмът и поривът на младостта да не ви напуска, да бъдете търсеци, знаещи и можещи, животът ви да бъде низ от признания и благодарности на хората, на които ще помогнете и в чиито проблеми несъмнено ще вложите частица от себе си. И помнете, че винаги човек получава удовлетворение за положения от него труд, преследвайте целите си, имайте вяра в по-доброто бъдеще и горете, но никога не тлейте! Честито дипломиране и успешен старт в кариерата!

Дилана ДИМИТРОВА

Южнославянското междууниверситетско сътрудничество процъфтява и тази пролет

През април и май катедра „Славянска филология“ на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ посрещна свои колеги от Филологическия факултет на Университета в Бяна Лука и от Факултета по филологии и изкуство на Университета в Крагуевац. Тези визити са част от интензивното сътрудничество и в частност от размяната на студенти и лектори, предвидени в двустранните договори на тези университети с Филологическия факултет на ПУ. Гостите представиха избрани лингвистични и литературни проблеми пред студентите от профила по сръбски и хърватски език.

Проф. д-р Славица Василевич-Илич, проф. Биляна Панич-Бабич, доц. д-р Миряна Арежина и доц. д-р Саша Шмуля се срещнаха с любознателната си аудитория на 15 и 16 април 2014 година и я запознаха с четиринадесет теми. Те бяха обединени в няколко тематични групи: книжовният език в диахронен план и ролята на Вук Караджич; средновековната сръбска литература и значението на връзките ѝ с България (Григорий Цамблак); бароковият театър, интертекстуалността в съвременната литература. Отделни лекции бяха посветени на изтъкнати литературни творци от различни епохи – Иво Андрич, Десанка Максимович, Меша Селимович,

Марин Държич, Горан Петровиц, Вуко Печанац.

Буквално часове след пристигането на гостите студентите по сръбски и хърватски език представиха пред тях богата културна програма – част от традиционните и обичани т.нар. „сръбски вечери“. По време на еднодневната екскурзия, организирана за колегите от Универ-

приемащата страна – преподавателите, деканското ръководство и студентите от Филологическия факултет.

Втората среща (13 – 15 май 2014 г.) на сърбохърватистите месец по-късно бе с гост лектора доц. д-р Милка Николич, преподавател в Университета в Крагуевац, Република Сърбия. Тя изнесе три лекции: „Синтак-

Доц. д-р Милка Николич

Ректорът проф. Запрян Козлуджов се среща със сръбските гости

ситета в Бяна Лука, в деня преди отпътуването им пък, те имаха възможността да видят някои от природните и културно-историческите забележителности на България, като руската църква в близост до град Шипка и тракийската гробница край Казанлък. Колегите от Бяна Лука напуснаха Пловдив, изпълнени с ярки и позитивни впечатления, като изразиха благодарността си към

состилемите в разкази на Иво Андрич, „Семантостилемите в текстовете на драми от съвременни сръбски писатели“ и „Сравнението като стилистична фигура при преподаването на сръбски език“, които предизвикаха особен интерес сред аудиторията.

В лекциите си доц. Николич засегна основни проблеми от областта на стилистиката

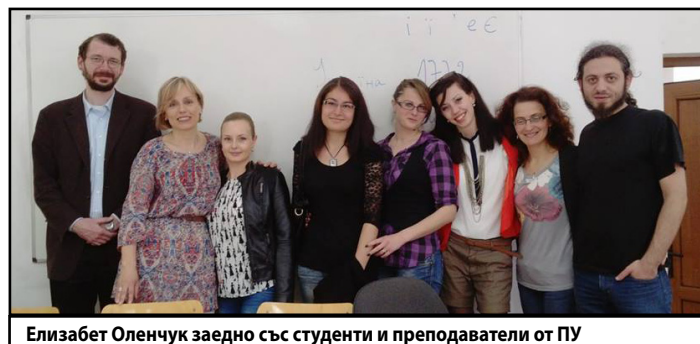
и методиката на преподаване на сръбския език като роден и като чужд. Върху примери от сръбски художествени произведения и от различни други функционални стилове вниманието на присъстващите беше насочено както към методите на преподаване на сръбския език, така и към спецификата при превеждането и интерпретирането на съвременната сръбска художествена литература.

Работните посещения на сръбските учени потвърдиха по най-убедителен начин изключителното значение на сътрудничеството между Пловдивския университет и университетите в Бяна Лука и в Крагуевац, което, както се надяват всички слависти, и в бъдеще ще дава стойностните си резултати.

Материала подготвиха
Дарка Хербез, Светла Джерманович, Евелина Грозданова и Вяра Найденова

Лекции на учени от Института по славистика във Виенския университет

Елизабет Оленчук, лектор от Института по славистика на Виенския университет, изнесе първата си лекция на български език пред студенти и преподаватели от Пловдивския университет, която беше на тема „Исторически, социални и културни основи на геополитическите различия в Украйна“. Лекцията обхващаше няколко основни пункта, чрез които тя направи мост между миналото и съвременното на Украйна. В изложението си лекторката посочи като ключова за обединението на различни поколения фигурата на

Елизабет Оленчук заедно със студенти и преподаватели от ПУ

Тарас Шевченко. Тя сравни ролята му за украинския народ с тази на Христо Ботев за българския.

Оленчук разгледа актуална-

та политическа ситуация в различните части на Украйна и за радост на езиковедите разясни и графичните особености на

родния си език. В края на лекцията разви идеята, че обществото и съзнанието на хората трябва да се развиват с темпото, с което се осъществява технологичното развитие. Посланието ѝ към студентите беше да не се отказват от високите си идеали, защото те са двигателят на обществения живот.

Нейният колега от Славистичния институт Юрген Фуксбауер изнесе лекция на тема „Редактиране на църковнославянски текстове. Методология“.

Петя Терзийска
Русана Куманова

Колоквиум и два сборника бяха посветени на религиозната толерантност

На 30 май 2014 г. в Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“ се състоя представяне на сборниците с доклади и статии, издадени от организаторите на Международната научна конференция, проведена на 18 октомври 2013 г. в Юридическия факултет на университета по проект за научни изследвания „Религиозната толерантност от древността до наши дни“. Сборниците тематично са разделени на две части. В първия сборник, посветен на религиозната толерантност в древността, са включени статии на акад. Антонио Фернандес де Бухан – доктор хонорис кауза на Пловдивския университет и на професори от Италия, Испания, Сърбия и Македония, както и на българските участници в проекта проф. Малина Новкиришка, доц. Петя Неделева и на преподаватели, асистенти и докторанти от факултета. Във втория том статиите и докладите са посветени на религиозната толерантност в съвременния свят. В него участват д-р Пламен Славов, наро-

Работен момент от колоквиума

ден представител, председател на Комисията по вероизповедания и парламентарна етика на Народното събрание и преподавател в Историческия факултет на ПУ, проф. Емилия Друмева, бивш конституционен съдия и професор по конституционно право във факултета, преподаватели и докторанти, както и проф. Антонио Фернандес де Бухан и Аранц, преподавател по финансово право в Университета Комплутензе в Мадрид. На пред-

ставянето присъстваха преподаватели от факултета, студенти и журналисти.

Същия ден в заседателната зала на Ректората на ПУ се проведе и научният колоквиум „Актуални аспекти на религиозната толерантност в България“, организиран по същия проект на Юридическия факултет. Колоквиумът беше организиран съвместно с Комисията по вероизповедания и парламентарна етика на Народното събрание, като в

него участваха представители на религиозните общности, представени в Националния съвет на религиозните общности в България, експерти на парламентарната комисия, преподаватели, докторанти и студенти от Юридическия факултет. Колоквиумът беше открит от декана на факултета проф. д-р Дарина Зиновиева. Д-р Пламен Славов представи актуалните предложения за изменение на законодателството във връзка с вероизповеданията. Проф. Емилия Друмева очерта конституционноправните измерения на религиозната свобода и толерантност. Под ръководството на проф. Малина Новкиришка бяха представени няколко доклада и се проведе дискусия в две основни направления: статус на религиозните общности и имуществени права. Колоквиумът завърши с обобщения, полезни за подобряване на действащата правна уредба въз основа на представените сравнителноправни изследвания.

„Пловдивски университет“

Студентите теолози продължават започнатото през студентските практики

Ася ДРАГОЕВА
3. курс, Теология

Проект „Студентски практики“, в който взеха участие всичките 51 висши училища в България и над 67 000 студенти, тече вече повече от година. Пловдивският университет „Паисий Хилендарски“ изчерпа определените за него квоти още в първото шестмесечие на проекта. МОН отпусна още квоти, но в момента всичко е под бройка и трябва да си бърз, за да се вредиш на опашките пред административните кабинети в доста от факултетите на ПУ.

Студентските практики станали повод за много въпроси. Самата програма цели да въведе студентите в работна среда, свързана с тяхната специалност, още по време на самото им следване; тя осигурява предпоставки за подобряване и обновяване на образователната ни система, както и предоставя контакти и взаимоотношения с бизнес среди и институции, така че след дипломиране намирането на работа по специалността

Студентите се включиха и в Нощта на музеите

да е по-успешно. Отпускането на еднократна стипендия в размер на 480 лв., разбира се, да бъде честни, е допълнителен стимул.

Естествено тук идва един от най-важните въпроси: какво определя границите на специалността? Студентите в бакалавърските програми все още не са тесни специалисти в дадена област – те имат ли граници? Задължително ли е политолозите да киснат безмълвно в одиената стая на някое кметство,

а теолозите да сменят свещите в някой храм? И въобще – кой определя парадигмата, в която да се развива едно младо човешко същество?

Основната идея на практикантския проект, който създаде д-р Адриана Любенова, преподавател към катедра „Теология“ във ФИФ, е социалната дейност. Първоначално студентите работеха към ателието по иконография към храма „Св. Петка“ и Пловдивската митрополия. Там въз-

растни и деца работеха усърдно за коледна изложба в сградата на Радио Пловдив, а междувременно се изнасяха и открити уроци в училища в Пловдив и областта и пред малчуганите от Центъра за деца с аутизъм и физически увреждания. По-късно проектът бе преместен под егидата на фондация „Моят музей“ и започна да работи съвместно със Сдружение на православните богослови „Св. Паисий Хилендарски“, сдружение „Паралелен свят“ и с Регионалния исторически музей – Пловдив.

Въпреки че практиките обхващат един сравнително кратък период от около два месеца, студентите, взели участие в организирането на мероприятията, продължават да работят безвъзмездно и до днес. По случай Коледа (Рождество Христово) и Великден (Възкресение Христово) преподавателите и студентите от катедра „Теология“ спомогнаха за организирането на благотворителни концерти, а парите бяха дарени за закупуване на лекарства за децата от

На стр. 17

Мистерията на една любов

Доц. д-р Стефан КОЛАРОВ

Единственото стихотворение, вдъхновено от Лора, е „Душата ми е стон...“, отпечатано най-напред в цикъла „Падение“ (Мисъл, XVI, № 8, 1906). С малки поправки поетът го включва в антологичния сборник „Подир сенките на облаците“ (1910), но със самостоятелното заглавие „Стон“. Когато, вече ослепяващ, той редактира през 1914 г. повторното издание на най-представителната си книга, зачертава старото заглавие „Стон“ и написва ново – „На Лора“, а отдолу добавя мястото и повода за създаването на творбата: „Драгалевски манастир, август 1906“. Само ще добавя, че в същата книжка на „Мисъл“ е публикувано стихотворението в проза „Ели“ с автор Дафина. Петко Ю. Тодоров е харесал това произведение измежду тези, които Лора Каравелова му е изпратила, и с одобрението на д-р Кр. Кръстев и Пенчо Славейков тя дебютира, като избира и своя псевдоним...

Вече безброй пъти съм чел това стихотворение и колкото и пъти отново да го чета, усещам някакво шеметно вълнение, така поразяващо ми действат неговите стегнати, отсечени стихове. Самото въведение с повторението грабва и сякаш ни отнема дъха: „Душата ми е стон. Душата ми е зов“. Думи като стон и зов ми въздействат като изстрели и затова пояснението, което следва, не изненадва: „Защото аз съм птица устрелена: на смърт е моята душа ранена, на смърт ранена от любов...“. И отново: „Душата ми е стон. Душата ми е зов“. Яворов обича повторенията.

Възможно ли е любовта да предизвиква такава адска мъка, да носи усещане за разруха и смърт? Нали за нас, обикновените простосмъртни, любовта е вълшебно очакване, бъдеще, раждане, щастие... Защо за този гений на българската поезия това толкова възвишено чувство е изпепеляваща страст, която изчерпва всички жизнени сили, поразява до гибел? С нашите традиционни човешки представи ние не можем сякаш да изпитаме това върховно напрежение от огнения порив на плътта, която той е изпитал в оня далечен августовски ден, тази грабваща стихия на

привличането, на желанието за сливането на двете тела. Този неудържим мъжки нагон, в който сетивата сякаш са нажежени докрай. Някаква дълго задържана жажда е намерила в горещия летен ден извор, към който се устремява с властна сила поетовата душа. Самият Яворов не може да намери разумен отговор на това, което изпитва: „Кажете ми що значат среща и разлъка?“.

Познаваме изразителната снимка, която е съхранила паметната „среща и разлъка“. Яворов е седнал до Лора или Лора до Яворов... Неговото състояние е мъчително болезнено, то е овладяно, но душата е устелила изгарящата тръпка от нежния допир, „защото тя стои в сияние пред мене, стои, ала не чуе, кой зове и стене, тя – плът и призрак лек!“.

Какво сатанинско стихотворение! Пламенната сила, избухнала от неочакваното привличане, замъглява погледа до „неведение“, земното и небесното сякаш се сливат, а гъвкавата фигура на девойката, с която поетът се е разхождал и която

после седи до него, е станала „призрак лек“. Някаква дяволска чувственост, обзела тялото, го кара да изглежда слабо и грешно, унижено и смазано, но духът е горд, несломим и търсещ. Краткото време на запознаването с Лора е само едно мигновение, което преминава като една неистова тръпка през сърцето на Яворов и оставя силна жива следа. Съдбата, както видяхме, е тази, която е определила бъдните срещи и преживявания. За нас остава само да се опитаме да разберем по-добре Яворовото стенование за близост и обич.

Откъс от книгата „Яворов и Лора“, втора част, издание на „Фабър“, 2013 г.

Математиката и изкуството

Математиката е сестра, а така също и слуга на изкуството, защото имат едни и същи корени. В средните векове, когато специализацията е означавала изолация, може да изглежда удивително, като чуе, че математиката и изкуството са били близко свързани и дори са били отъждествявани. Очевидно е, че математиката е в основата на архитектурата; линията и компасът са основно средство за художници, изобретатели и откриватели. Художниците

намират идеалните пропорции за композиране в математическите правила. Достатъчно е да споменем само името на великия Леонардо да Винчи.

Математиката и изкуството взаимно проникват в областта на перспективата и симетрията, което може да се обясни с по-късно възникналата теория на групите. Но днешното изкуство не е ли скъсало с математиката? Точно обратното – през последните сто години математиката претърпя

своето най-голямо развитие. От наука за числата и пространствените форми тя се превърна в наука за зависимостите (релациите) и структурите в широк смисъл.

Математикът, както художникът и поетът, е рожба на своите родители. Неговите рожби, както и на поета и на художника, трябва да са красиви; цветовете и думите трябва да са свързани по хармоничен начин. Красотата и елегантността са истинският тест за правилност. Революцията в изкуството и математиката само задълбочават връзката между тях. И в двете области творческият процес включва наблюдение и експеримент – опити и отхвърляне, интуиция и чувство, внимателно пресмятане и анализ, порив на мисълта и въображението. Съвременната математика и съвременното изкуство могат да си взаимодействат така, както не сме виждали от средните векове.

„Пловдивски университет“

Студентите теолози продължават...

➔ От стр. 16

УМБАЛ „Св. Георги“ – Пловдив. В Нощта на музеите в Историческия музей на Съединението студенти изготвиха копки на икони, народни носии и военни униформи и оцветяваха заедно с деца и възрастни. Студентите, взели участие в кандидат-студентската кампания, която се провежда за втора поредна година, запознаваха хората не само с основите на теологията,

но и даваха информация как да се кандидатства и за всички останали специалности във Философско-историческия факултет на ПУ. Работата ще продължи и през лятото – в Регионалния исторически музей, експозиция „Съединение“, ще се провеждат кратки образователни програми по археология и изкуствознание.

Обществото ни е профанизирано, болно и измъчено. Затова и просветната дейност, която

заработи с началото на проекта „Студентски практики“, е изключително важна. Проектът запали фитила на цяла верига от динамични събития, които – макар и с малко – започнаха промяна в обществото. А когато веднъж видиш усмивката на нечие лице, това ти се струва по-ценно от всички пари на света и всяко тихо произнесено „Благодаря!“ освещава сърцето ти и го изпълва с благодат.

За втори път Физическият факултет беше домакин на международната конференция по физика на храните

Доц. д-р Мария МАРУДОВА

Научният форум се организира от Международния съюз на хранителните физици и има 20-годишна история. Началото беше положено от председателя на съюза проф. Андраш Сабо през 1994 г. в Будапеща, Унгария, и оттогава конференцията се провежда веднъж на всеки две години. Организатори са едни от най-известните университети в Централна и Източна Европа, в които се осъществяват обучение и научни изследвания в областта на хранителната наука. Следват конференции в Букурещ, Румъния (1996 г.), Люблин, Полша (1998 г.), Истанбул, Турция (2000 г.), Бърно, Чехия (2002 г.), Печ, Унгария (2004 г.), Сента, Сърбия (2006 г.), Пловдив, България (2008 г.), Нитра, Словакия (2010 г.), и Будапеща, Унгария (2012 г.).

Основната цел на конференцията е създаването на условия за представяне и дискутиране на научни разработки, свързани с измерване на физични параметри на хранителни продукти и адаптиране на физични методи за контрол на качеството и безопасността на храните.

След успешното провеждане на конференцията в Пловдив през 2008 г. Пловдивският университет за втори път беше избран за организатор и домакин. Единадесетата поредна среща се проведе в периода 10 – 12 юни 2014 г. в зала „Компас“. В конференцията взеха участие 47 учени от 9 страни – България, Турция, Унгария, Румъния, Словакия, Чехия, Естония, Русия и Косово, които представиха 15 устни доклада и 33 постера.

Главните спонсори на мероприятиято бяха представители от хранителната индустрия – фирма „Димитър Маджаров“ и МКБ, фирмата за лабораторно оборудване „Елта 90“, както и Институтът за изследване и развитие на храните – Пловдив, Селскостопанската академия.

Форумът беше открит от заместник-ректора на Пловдивския университет доц. д-р Мария Стоянова. Тя изрази задоволството си, че Физическият факултет на ПУ е удостоен с доверието да организира за втори път конференцията, и изрази увереност, че направлението, свързано с физика на храните, е приоритетно за Физическия факултет. То представлява ниша в научните изследвания по хранителни технологии, които традиционно се провеждат в Пловдивския регион, и може да бъде успешно развито във факултета на базата на дългогодишните изследвания в областта на фундаменталната и при-

ложната физика. Доц. Стоянова пожела успех на участниците и приятни мигове в Пловдив.

Поздравителен адрес поднесе и деканът на Физическия

Проф. Андраш Сабо откри пленарното заседание

Постерната сесия даде възможност и за директен обмен на мнения

факултет доц. д-р Желязка Райкова. Тя увери аудиторията, че физиката на храните е стратегическо направление за факултета и обединява научните интереси на около една четвърт от колектива. Доц. Райкова изрази съжаление конференцията да създаде условия за установяване на нови контакти между учените и заздравяване на вече съществуващите с цел изграждане на съвместни колективи за участия в европейски научноизследователски проекти и инфраструктури.

Пленарното заседание бе открито с презентация на проф. Андраш Сабо – председател на Съюза на хранителните физици и поканен лектор на конференцията. Проф. Сабо обясни ролята на физиката на храните като своеобразен мост между 3 научни направления – приложна физика, хранителни технологии и материалознание. Познаването на физичните параметри на

хранителните продукти има три съществени аспекта:

- Осъществяване на корелации между физични параметри и параметри на качеството на храните.
- Разбиране на физичните основи на технологии за обработка на суровини от селското стопанство до крайни хранителни продукти.
- Разработване на физични методи за анализ на хранителни продукти.

По-късно доц. Марудова запозна участниците в конференцията с организираната от Физическия факултет магистратура по физика на храните, възможностите за обучение на студенти и перспективите за тяхната реализация.

Основните теми, разисквани по време на конференцията, бяха:

- Физични параметри, които могат да бъдат използвани за контрол на качеството и безопасността на хранителните про-

дукти;

- Физични и органолептични параметри на преформулирани храни – здравословни храни с намалено съдържание на сол, захари и мазнини;

- Верифициране на деструктивни и недеструктивни физични методи за анализ на качеството на хранителните продукти;
- Физични принципи на иновативни технологии за преработка на хранителни продукти.

Традиция на конференцията е организирането на индустриални екскурзии във водещи предприятия на хранителната промишленост. Тази година екскурзията беше организирана с любезното съдействие на фирма „Димитър Маджаров“. Участниците имаха възможността в продължение на един час да разгледат производствената база на фирмата и да се запознаят със специфични технологични процедури. По-късно те бяха поканени и на дегустация на най-известните продукти на търговската марка „Маджаров“.

Какви са резултатите от конференцията?

- След тридневния си престой в Пловдивския университет участниците в XI Международна конференция по физика на храните напуснаха Пловдив с удовлетворение от свършената работа и впечатлени от ведрата и приятелска атмосфера;

- Установените лични контакти са предпоставка за интеграция на Физическия факултет в общността на преподаватели и изследователи, развиващи ново и перспективно направление, каквото е физиката на храните;

- Не закъсняват и преките резултати – още по време на дискусиите бяха получени покани за 2 съвместни проекта на Физическия факултет с университетите в Дебрецен и Нитра.

Организационният комитет на конференцията изказва благодарност на всички участници, без които конференцията нямаше да бъде факт, на ръководството на Пловдивския университет и на Физическия факултет за пълната подкрепа и на колегите за оказаното съдействие.

Преподаватели от ПУ помогнаха на ученици от Босилеград да се подготвят за матурите по български език и история

От 20 до 22 юни 2014 г. за втори път посетихме Босилеград, за да съдействаме на завършващите ученици да положат матурата си по български език и литература и по история. С получените оценки те ще се състезават за определените им от Министерството на образованието места за всички български университети. Тази година гости на Босилеград бяхме д-р Мина Маринова от Катедрата по история на България и д-р Теофана Гайдарова от Катедрата по български език. Лично нашият ректор проф. д-р Запрян Козлуджов се ангажира да осигури предизпитни консултации на босилеградските деца, както и книги и помагала по български език, литература и история. Тези книги и други изпитни материали отнесохме като дарение от името на нашия университет. Литературни вестници и броеве на нашия университетски вестник и тази година изпрати Тильо Тилев – главен редактор на вестник „Пловдивски университет“.

За нас беше ясно къде отиваме, как ще ни посрещнат, какво очакват абитуриентите от нас. Тръгнахме с голяма радост, защото знаехме, че ще общуваме с добри и сърдечни хора, жадни за всичко българско. Посрещнаха ни кметът Владимир Захариев, помощник-кметът Стефан Стойков и служителките в общината Роза и Лиляна. В деня на пристигането в новоизградената зала в общината на града ни очакваха и всички желаещи ученици. Техните изпити ще се проведат на 3 юли 2014 г., така че помощта ни е изключително навременна. Лекции и най-вече практически занятия проведохме и през трите дни на нашето пребиваване, като редувахме обучение по български език, българска литература и история на България. Решихме множество тестови задачи, а учениците непрекъснато задаваха въпроси и уточняваха неясното за тях. Нашето впечатление е,

че абитуриентите се справят доста добре с българския език, а повече затруднения срещат при решаването на тестовите по българска литература и българска история. Това е най-вече заради недостатъчните часове в училище и малкото книги, с които разполагат. Тази година се убедихме, че близките контакти биха дали много както на босилеградчани, така и на нашите студенти, които могат да направят там различни диалектоложки, фолклорни, етнологически, исторически експедиции.

Д-р Мина Маринова заедно с учениците от Босилеград пред сградата на общината

Преци да си тръгнем, отново посетихме близкото село Извор, където има невероятен исторически паметник – българска църква, построена през 1833 година. До нея се намира килийно училище от 1834 година, направено от дърво, което се е съхранило здраво, както българщината в този прекрасен край.

Църквата „Света Троица“ е построена през 1833 – 1835 година върху основите на предишна, вече съборена църква със същото име. Украсена е с икони, работа на майстора от Самоковската иконописна школа Димитър Зограф – син на Христо Димитров и по-голям брат, закрилник и учител на Захарий Зограф. През 1835 и 1854 г. е изрисувал 58 икони. Изворската църква е построена след танзиматските реформи

в Османската империя, когато било разрешено да се строят нови църкви, но само върху стари основи. На 21 юли 1833 султан Махмуд Хан II издал ферман за построяване на изворската църква върху основите на стария разрушен храм. С много хитрости относно размера на основите през есента на 1833 г. тук изворци открили първото килийно училище, а през следващата година започнал истински строежът на изворската църква като централна с предназначение да служи на цялото Краище. Забележителни

Д-р Теофана Гайдарова в църквата „Св. Троица“

част от външните стенописи са варосани, а най-ценните икони са ограбени.

Интересна легенда все още се разказва от жителите на Босилеградско за начина, по който делегатите са се сдобили с разрешение за построяването на толкова голяма църква. Легендата е следната: Българските пратеници във Високата порта чакали дълго да бъдат приети от съответния служител. Когато внесли своето прошение и то било прието, от радост те обещали да дадат курбан един цял печен вол. Султанът се усмихнал и развеселен махнал с ръка и казал: „Добре, нека вашата църква да е голяма колкото кожата на тоя вол!“ Смутили се нашите хора, но един от тях помолил: „Може ли да запишете това във фермана?“ Записали го така, а изворчани, като се прибрали, опекли вол. Кожата му нарязали на тънка ремъчка (ивица). Когато султанските пратеници дошли да видят храма, били изненадани неприятно от огромните размери на православния храм. Селяните обаче им демонстрирали, че църквата не излиза от пределите на волските ивици, и турците нямало какво да направят.

Гл.ас. д-р Теофана ГАЙДАРОВА
Пловдив – Босилеград,
юни 2014 г.

Катедра „Приложна и институционална социология“ представи актуализирана специалност

Актуализиран учебен план на бакалавърската си програма „Социология на правото, икономиката и иновациите“ представи днес катедра „Приложна и институционална социология“ към Философско-историческия факултет (ФИФ) на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“. Промените в учебната програма ще влязат в сила от новата академична 2014/2015 година.

Акредитираният прием по специалността е 50 души. Подготовката на бъдещите висшисти включва съчетаване на социологическата експертиза с юридическа и икономическа компетентност. Те ще придобият умения за професионална реализация в сферата на предприемачеството, корпоративното управление и синдикалните организации, пенитенциарните институции, правната медиация и доброволното разрешаване на спорове, социалната политика, социалното управление на местно и държавно равнище, на НПО, както и в работата по национални и европейски научноизследователски и социално-приложни проекти.

Специалността е създадена през 2009 г. и се администрира от основаната през същата година катедра „Приложна и институционална социология“, разказа днес ръководителят на катедрата доц. д-р Иван Чалъков. Той и колегите му доц. д-р Иво Христов, доц. д-р Мира Радева, доц. д-р Сийка Христова, д-р Тихомир Митев, гл. ас. д-р Донка Кискинова и д-р Мартин Иванов представиха областите на реализация на студентите социолози, аналитични специалисти по социални и икономически дейности, приложни специалисти и преподаватели.

Първото амплуа включва и възможности за работа като производствен социолог, социолог – криминолог и пенолог, социолог по социална патология. В ролята си на аналитични специалисти по социални и икономически дейности възпитаниците на специалността могат да провеждат изследвания, да подобряват или развиват концепции, теории и практически методи и да прилагат научни

Преподаватели от катедра „Приложна и институционална социология“ представиха новостите в бакалавърската програма „Социология на правото, икономиката и иновациите“

знания в професионалното и кариерното развитие, рекламата и маркетинга, връзките с обществеността, в социална работа и консултиране, в социалните грижи и социалните дейности, икономиката и политическата област, в местното самоуправление и др. подобни звена.

При избор на работа като приложни специалисти социолозите ще могат да изпълняват задачи, свързани с практическото приложение на знанията в сферата на икономиката, държавната администрация, социалната работа, в граждански сдружения и други организации. В средните училища възпитаниците на специалността ще могат да преподават социология, философия, логика, етика и психология.

Няколко блока от дисциплини са обособени в учебния план на „Социология на икономиката, правото и иновациите“. Правносоциологическият блок представлява синтез от социологически и нормативни аспекти на правото като върховен регулатор в модерното общество и неговите връзки с държавата, икономиката, гражданското общество и политиката. Той дава познания за формите на държавното устройство и държавното управление, видовете власти и разделението между тях, видовете управленски органи и тяхното функциониране, функциите на административното правосъдие и природата на правните форми в пазарната икономика.

Икономическият блок дисциплини разглежда създаването на икономическа стойност и нейното управление на рав-

нище национална икономика (икономически баланси и потоци, зависимости между основните икономически сектори и др.), в голямата акционерна фирма и в дейността на индивидуалния предприемач. Дават се знания за финансовите потоци във фирмата и нейните отношения с финансовите институции. Специален акцент е поставен върху управлението на човешкия фактор в икономиката и поведението на потребителите.

Блокът „Наука, технологии, иновации“ набляга на познавателните и технологичните аспекти в социалния живот, на ролята на науката и технологиите като основа за икономическа промяна и на предприемаческите усилия и умения като двигател за нейното осъществяване. Специализираните курсове ще акцентират върху различни аспекти на съвременните „общества на риска“ – информационните и био-технологичните, екологията и др.

Блокът дисциплини по приложна социология дава знания по количествени методи и по статистика като тяхна основа, както и по качествените методи за изследване на социални, политически и икономически явления. Включва преподаване на семиотика – науката за знаците и тяхното функциониране като инструменти, позволяващи изследването в дълбочина на социо-техническите и културните феномени. Въведени са т.нар. „професорски класове“, които обвързват преподаването с изследователски практики на водещи социологически агенции като „GfK България“, Института за маркетингови изслед-

вания и Института за социални изследвания и маркетинг МБМД.

В блока по социална политика студентите придобиват знания по теорията на социалната политика и основните социални програми и мерки у нас и в Европейския съюз. Обучението включва данни от национални и международни изследвания, което позволява да се направи анализ на състоянието и тенденциите на всеки от разглежданите социални проблеми в сравнителна перспектива.

В програмата са включени и три летни практики. Първата е „ЕСИ“ – дава начална представа за „света на емпиричното социологическо изследване“, като се минава през всеки от етапите на емпирично социологическо или маркетингово изследване. Практикумът „Пенитенциарни институции, институции по социални грижи, агенции по заетостта“ въвежда студентите в тези важни за съвременното демократично общество институции, като дава възможност на младите хора да се запознаят с дейността на техни конкретни областни и районни звена и допълва теоретичните знания, получавани в съответните социологически и правни дисциплини.

Практическите занятия „Наука, технологии, иновации“ въвеждат студентите в специфичното всекидневие на модерната наука и технологии, както и в процеса на трансформиране на техния продукт в нова икономическа стойност – иновации. Студентите реализират малки изследователски проекти за изследване на конкретни научни и инженерни общности, както и иновативни малки, средни и големи фирми.

Завършилите бакалавърската програма „Социология на правото, икономиката и иновациите“ ще могат да продължат образованието си в магистърски програми в страната и чужбина в областта на социалните, стопанските и правните науки, и най-вече в професионалните направления: социология, антропология и науки за културата; администрация и управление; икономика; психология, социални дейности.

„Пловдивски университет“

Трети международен форум „Руският език и руската култура – основа за разбирателство и конструктивно сътрудничество“

Затрети пореден път Общински културен институт „Столична библиотека“ бе домакин на изключително представителен и авторитетен международен форум – съвместен проект, реализиран с подкрепата на фонд „Русский мир“ и съдействието на Столична община, Министерството на образованието и науката на РБ, Посолството на РФ, Представителството на Россътрудничество – РКИЦ, София, Международната асоциация на преподавателите по руски език и култура, Международното педагогическо дружество за подкрепа на руския език, Националната мрежа на преподавателите по руски език и култура, Дружеството на русистите и други български и руски организации.

Сред гостите на форума, който се проведе от 28 юни до 2 юли 2014 година, бяха изпълнителният директор на Фонд „Русский мир“ Владимир Вячеславович Кочин, ректорът на Държавния институт по руски език „А. С. Пушкин“ Маргарита Николаевна Русецкая, деканът на Факултета за международно образование на Московския институт за отворено образование Юрий Алексеевич Горячев, ръководителят на апарата на МАПРЯЛ Наталия Владимировна Брунова, началникът на отдела за развитие на образованието в Комитета по образование на Санкт-Петербург Валерий Николаевич Волков.

Участници в тазгодишното издание на форума бяха повече

от 200 представители на различни културно-образователни институции от Русия, България, Германия, Гърция, Дания, Египет, Испания, Италия, Латвия и Украйна, сред които специалисти в областта на библиотечно-то дело, директори на детски градини и училища, учители, методисти и експерти по руски език, университетски преподаватели, учени от БАН и журналисти, представители на международни неправителствени и обществени организации, както и на органи за управление на образованието. За участие във форума в София пристигнаха български преподаватели по руски език от 51 учебни заведения на 21 града. Пловдивският университет беше представен от доц. д-р Надя Чернева – директор на Центъра за руски език и култура.

В рамките на форума беше проведена кръгла маса, научно-практическа конференция, два методически семинара, работни срещи на членовете на Националната мрежа на българските базови учебни заведе-

ния с изучаване на руски език, заседания на координационните съвети на Международното педагогическо дружество в подкрепа на руския език и Международната асоциация VIALIGHT, общо събрание на Сдружението „Българска национална мрежа на преподавателите по руски език и култура“.

Във фокуса на вниманието на аудиторията бяха обменът на добри практики и иновации в библиотечната работа в поликултурна среда и обменът на опит в областта на методиката на преподаването на руски език като чужд и съвременните технологии в преподаването му във всички степени на образователната система – детски градини, средни и висши училища.

Отбелязвайки високата професионализъм в организацията и провеждането на форума, и особено неговата ефективност, участниците изразиха желание и готовност за участие в бъдещи инициативи на Руския център на Столична библиотека.

„Пловдивски университет“

Открита катедра за докторанти

През летния семестър на 2013/2014 г. Филологическият факултет на Пловдивския университет поде една по-нестандартна инициатива – *Открита катедра за докторанти*. С това деканското ръководство цели по-широкото запознаване на преподавателите и студентите от факултета с проблемите, върху които работят докторантите езиковеди и литературоведи. Досега откритият семинар имаше две издания – през месеците март и май, а изнесените презентации бяха предимно с лингвистична насоченост. Първи своите разработки представиха Таня Иванова (докторант по балканско езикознание), Стойно Спасов (докторант по общо езикознание) и Енчо Тилев (докторант по славянски езици), които говориха съответно за тенденцията към анализъм при степените за сравнение в съвременния гръцки език, за особеностите при образуването на полските фамилни имена и за елатива като по-особена проява на граматичната категория *степен*.

Лектори във втората открита катедра бяха колегите от

Катедрата по романистика и германистика – Таня Найденова (докторант по съвременен испански език), Джесика де Манев (докторант по съвременен испански език) и Слав Петков (докторант по съвременен френски език). Презентациите им бяха посветени на социалния образ на жената, отразен в българските и испанските паремии, на историята и традициите на еврейско-испанския език и на културологичния подход при превода на художествени текстове.

Модератор на събитията бе доц. д-р Петя Бъркалова, заместник-декан на Филологическия факултет по наука и работа с докторанти. Активно участие в дискусиите вземаха и гостите преподаватели и докторанти от други катедри, които дадоха ценни насоки и изразиха мнения по обсъжданите проблеми. Надяваме се, че тази инициатива ще се превърне в добра традиция и форум, на който младите изследователи филолози ще могат да споделят своите наблюдения върху различни страни на литературата и езика.

Докт. Енчо Тилев

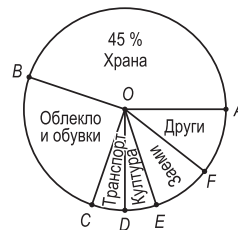
ЗАДАЧИ. ГЛАВОБЪЛСКАНИЦИ

Проценти, проценти...

Процентът е част от дадено количество

1. Магазин продал на един купувач 25% от наличния плат от даден вид, на втори купувач – 30% от остатъка, а на трети – 40% от новия остатък. Колко процента от платата е останал непродан?

2. На диаграмата е дадено пропорционално разпределение на разходите на едно семейство. Разходите за облекло и обувки са 25%. За транспорт и култура са равни, а тези разходи и други са два пъти по-големи от предните. Колко процента са разходите за културни развлечения?

Отговори на задачите от миналия брой

1. Колелото на Ферис.

180 сек. = 360 градуса; 30 сек. = 60 градуса.

$930 = 5 \times 180 + 30$. Следователно след 930 сек. ще се намира в т. А1 и т.н.

2. Кръгова диаграма

Секторът, който отговаря на депозита в евро, е 150° .

Следователно $\frac{150}{360} = 5 : 12 = 0,41 = 41\%$.

Подготвил: доц. д-р Георги КОСТАДИНОВ

Резултатите от литературния конкурс

Приключи поредното издание на студентския литературен конкурс, организиран от вестник „Пловдивски университет“. Връчването на наградите и литературното четене на отличените автори се състоя на 30.05.2014 г. в 10. аудитория.

Идеята на конкурса е не само да оцени литературните творби на студентите, които са участвали, а и да събере авторите на едно място, за да се познаят, защото знаем колко е важно да имат литературна среда, да могат да общуват и обменят мнения със своите колеги и преподаватели.

Преди време ми попадна една книга на италианския поет Карло Алберто Салустри (1871 – 1950), с псевдоним Трилуса. Нейното заглавие е „За хора и животни“ и е великолепно преведена от Валери Петров. Та в предговора на книгата се казва: „Допреди петдесетина години в Италия туристът, разглеждащ стария Рим, можел да чуе от guida такива думи: – Това е Колизеумът... Това е арката на Тит... Това е площад „Навона“... А това, до масичката под навеса, е Трилуса...“. Тоест Трилуса е бил не само много популярен като поет, но и нещо като жива забележителност на Вечния град.

Използвах този цитат като повод да пожелаая на участниците да намерят своето самостоятелно място като автори.

Журието, което бе в състав: гл. ас. д-р Гергина Кръстева – литературовед, Веселина Балтова, поетеса, лауреат от предишни издания на конкурса, и Тильо Тилев присъди следните награди:

ПОЕЗИЯ

Първа награда – Петя Няголова – Българска филология, IV курс;

Втора награда – Есен Устренска – Право, V курс;

Трета награда

– Биляна Гинина – докторант по педагогическа и възрастова психология;

– Евелина Кованджийска – Европейска магистратура по превод;

Поощрителна награда

– Дарина Русева – I курс, Актьорство за драматичен театър;

– Галин Господинов – Молекулярна биология, II курс.

ПРОЗА

Трета награда

– Русана Куманова – Българска филология, IV курс;

– Боян Ангелов – Международни икономически отношения, IV курс;

Поощрителна награда

– Николай Ватев – Българска филология, III курс;

– Гено Петров – Български език и история, III курс.

Извън наградените трябва да споменем имената на Гергана Ватова – Български език и китайски език, III курс; Лея Бодурова – Българска филология, I курс; Ася Полянкова – Български език и италиански език, II курс; Катерина Чобанова – Българска филология, I курс.

На наградените – честито! На останалите пожелаваме успех в следващите издания на конкурса!

Специален гост беше литературният критик Георги Янев, който е и новият доктор хонорис кауза на вестник „Пловдивски университет“. Неговото академично слово беше озаглавено „За думите“. Доц. д-р Владимир Янев връчи на Георги Янев и наградата „Дъбът на Пенчо“, която се присъжда от проф. д.ф.н. Светлозар Игов. На 28 май за осми пореден път на мястото, възпято от Пенчо Славейков в „Псалом на поета“ – „Славейковите паркове“ в софийския квартал „Лозенец“, проф. Игов обяви носителите за 2014 г. Другият носител на тази награда за настоящата година е писателят Христо Карастоянов, който е възпитаник на Пловдивския университет.

Тильо Тилев

Поглед към 10. аудитория, преди да започне връчването на наградите

Петя НЯГОЛОВА

Първа награда за поезия

светът е буква
по ръба ѝ пеперудите

О е за влюбване
забравих шапката си
на едно глухарче
вече трети ден
му викам
но не чува

О луната
котките са будни
и пишат поезия

О за портокалите
за портокаловите
момичета
и за момичето
което ме обича

О по купола
на катедралата
О във Бог
О в човека

Дегустация на лято '98

бистро
с бледозлатист цвят
на юлски залез
богат флорален
аромат на люляци
в дълбочината
се усещат
нотки
от детство

Вглеждане

последната дума
от езика
на глухарчетата
е небе

Еднакви лица

на светофара
по улицата
в сутрешния влак
на път за работа
през есента
и зимата
особено през
зимата
често
се разминавам
със себе си

загледана в морето
чак сега разбирам рибите
и аз мълча,
когато очите ти
синьо
за какво са ми думи
на такава дълбочина

Снимка от миналия век

вече петдесет години
дядо стиска ръката на баба
на една черно-бяла снимка
той в черно
тя в бяло
изглеждат притеснени

самотата
дрипаво
заспива
в тъгла
на улицата

бездомникът
разделя хляба си
със кучето
което утре
ще си търси
нов стопанин

Литературният критик Георги Янев е новият доктор хонорис кауза на вестника ЗА ДУМИТЕ

Академично слово
на Георги Янев

Народната поговорка казва – „От лоша дума песен не става“. Май се досещаме, че народът ни е съхранил словото си с много любов и нежност, но и словото му се е отблагодарило, защото точно то, словото, през вековните изпитни е спасило своя си народ. Сещам се за едни Бешкови думи – мъдрецът казва, че у нас всичко е спорно, единственото недосегаемо нещо е единният ни език, еднаквата ни писменост. Величието на славянските братя е във факта, че те дадоха на народа нещо, което не разделя никого, а обединява всички. И затова народът е поставил братята толкова високо, над себе си. Пак Бешков предупреждава да тачим словото и писмеността, да не ги опорочаваме, да ги пазим чисти дори и когато си изкарваме прехраната с тях. Защото те, словото и писмеността, не са ни дадени само за полза, а и за отличие.

Думата, истинната дума, е свързване, тя не е разделяла. Но нали думите могат и да се разминат, пилеейки се в измамната си свобода и самота. Затова те разчитат на човека. Ако човек ги познава, но и ако ги обича, той може да им осигури лична среща. Да, приятели мои, думите си имат лична среща, на която се споразумяват да се обичат. И тогава става сватбата им.

А на сватба човек се радва и живее с надежда за младостта, на сватба човек е добър, е-е-е, вярно, малко е и скръбен за отминалите години, но любовта на младите го дарява с надежда, че животът не свършва, а продължава. Сватбата води към вечността в тоя иначе кратък живот.

Нали сте наблюдавали отстрани как малко дете си играе с кубчета. То е много сериозно, съсредоточено, работи нещо свое си, сътворява, без да съзнава това, и когато формата, която мъчително и упорито прави, е почти готова, я перва с малката си ръчица, кубчетата се разпиляват, а детето се залива от смях. За мен тази картина на упоритост и весел жизнерадостен смях е най-сериозното доказателство за истинността, трудността и сладостта от творенето с буквите и думите. При детето то е чисто и наивно, но затова пък е показателно.

Истинското изкуство е в сътворяването, а не в постигането. Всяко постигнато нещо е несвършено. Съвършенството е само в пътя на постигането. А в нашия занаят нашите кубчета са думите. Затова, даже да ги шамаросваме понякога, трябва да го правим с любов, с нежност и с много грижа за тях. Трябва да ги обичаме като родни деца, те, думите, много държат на това. Те усещат,

кога ги обичаме и затова тогава са толкова луди и шумни, затова танцуват като замаяни. Танцът на думите е възможен само чрез чувството. А преди да бъдат обхванати от това магическо чувство, то, чувството, е в теб. Видите ли, понякога и големият човек може да дари с радост малкото дете. Но без любов радост няма.

Да-а, понякога думите заболяват. Те са като хората, настиват, хващат ги детски болести, нерядко много тежки и неизлечими са им болестите и тогава думите умират. Също като нас, хората, умират. От време на време се сещаме за тях – тия, покойните, приказваме какви хубави думи е имало, очите ни сълзят от някакво необяснимо умиление, като че ли не сме ние убийците, сетне забравяме тези проклетни мъртви думи и почваме да ухажваме едни новички, младички, привлекателнички – е-е-х, дано успеем с тях да заменим онай мъртва дума, дето така мъчително обичахме, ама тя...

Аз не искам да лекувам думите. Ще ми се повече от време на време да ги пошляпваме – отзад, по дупетата, защото, знам, че знаете – думите имат дупета. Те са като децата.

Има обаче и думи убийци. За тях не искам да пиша, защото не искам и да мисля за тях. Не че не ги знам, но са

ми противни...

За думите предатели какво да кажа? И защо аз? Не ги познавам... Чувал съм за тях, също съм ги ползвал, но не съм дори и подозирал, че те, същите тези думи, са предатели... Те са предавали други, не мене, те мене няма как да ме предадат, защото аз съм им верен... Те предават другите. Предават предателите... Видите ли, думите сами по себе си никога не могат да бъдат лоши, те приличат на нас...

Когато човек опитоми дума или думи, това забелязват и другите около него. И започват да крадат тези добри опитомени думи и с тях да обличат мислите си и тайно да ходят с тях – с опитомените думи и обновените си мисли. Тогава и хората стават красиви.

Думите трябва да се опитомяват, когато луднат. А те не лудват от хубаво...

Словото може да се учи и на улицата, но то е другото, различното слово, което само наподобява истинското и затова разделя и няма нищо общо със словото на светите братя, което единствено обединява всинца ни. Истинното слово и думите в него мечтаят да се свържат в Идея, която носи Истината. Само тогава думите могат да победят Тъмнината.

Георги Янев е главен уредник в къщата музей „Гео Милев“ в Стара Загора. Следва в ПУ „Паисий Хилендарски“, но завършва българска филология във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ през 1977 г. Учителства три години, след това работи като журналист в Радио Стара Загора и местния вестник „Септември“. От 1995 г. е уредник в музея на Гео Милев.

Публикува рецензии и литературнокритически статии още като студент. За първата си критическа книга „не/СЪГЛАСИЯ“ (1994) получава Голямата награда за литературна критика „Южна пролет“. Автор е на няколко книги с литературна критика и публицистика, съставител е на поетични антологии и на сборници с творчеството на Гео Милев. За съставителската си работа на петия том от съчиненията на Гео Милев на издателство „Захарий Стоянов“ (2007) и за „Гео Милев в спомените на съвременниците си“ (2008) е удостоен с наградата „Стара Загора“, а за изследването си „Баща и син“ (2005) на издателство „Макрос“ получава Голямата награда на областния управител на Старозагорска област. Участвал е в много национални и международни научни конференции по проблемите на модернизма. Негови изследвания са публикувани в специализирания печат в Германия, Италия, Русия, както и в сборници на БАН. Член е на Съюза на българските писатели и на Съюза на българските журналисти – факт, както казва самият той, с който вече не се гордее...

От дясно наляво: Георги Янев, Тильо Тилев и Владимир Янев

Отново имаме шампиони в Националната универсиада

През месец май 2014 г. в София се проведеха финалите на Националната универсиада. При някои от спортовете тези финали бяха предшествани от квалификационни състезания, започнали още в началото на учебната година. В спортове като волейбол, баскетбол и футбол надпреварата започва със зони, формирани на регионален принцип, като в тях се включваха 20 – 25 до 30 отбора.

Пловдивският университет започна участието си в универсиадата с 11 отбора по 7 вида спорт: баскетбол (мъже и жени), волейбол (мъже и жени), лека атлетика (мъже и жени), тенис (мъже и жени), аеробика (жени), хандбал (жени), футбол (мъже).

За втора поредна година отборът на ПУ по аеробика с треньор ст. пр. Валентин Кузев печели държавния студентски шампионат в оспорвана конкуренция с Националната спортна академия и още 7 отбора от други висши училища. И трите наши участници във втория тур (общо 30 класирани) се наредиха в призовата шестца: Милена Минкова – второ място, Стефка Джокова – пето място, Ивелина Червенкова – шесто място. Заслуга за крайния успех имат още Цанислава Георгиева, Нина Кичукова, Боряна Велчева и Мая Бошнакова. Интересът към този спорт в Пловдивския университет не стихва и всяка година отборът се попълва с нови състезатели.

Шампион в универсиадата стана и отборът по тенис (мъже), който бе в състав: Серафим Грозев, Николай Драганов, Петьо Тодоров, Крум Крумов. В груповата фаза нашите тенисисти се наложиха съответно над Медицинския университет с 5:0, Техническия университет – София с 5:0, варненския свободен университет – 5:0, и НСА – 4:1. В полуфиналната фаза победихме с 5:0 Университета по архитектура, строителство и геодезия, а на финала – отново с 4:1 – Националната спортна академия. Общият брой на участващите отбори беше 10.

Не по-лошо беше и представянето на женския състав на ПУ. Анита Палийска, Денис Кемал, Цветелина Йосмаян и

Мартина Накова преодолеха в груповата фаза с по 5:0 отборите на УАСГ и МУ, загубиха в оспорван мач с 2:3 от НСА. На полуфинала преодолеха отбора на СУ с 3:2, а на финала се повтори резултатът от първия мач с НСА – загуба с 2:3 и второ място в крайното класиране. Водач и треньор на отборите по тенис е ст. пр. Татяна Найденова.

Петнадесет висши училища от цялата страна взеха участие във финалните състезания по лека атлетика, които се про-

Отборът по аеробика с треньор ст. пр. Валентин Кузев за втора поредна година спечели титлата

ведоха на стадиона на НСА. Макар и не в най-силния си състав поради различни причини, отборът на ПУ се представи чудесно, като се класира на второ място в общото класиране, непосредствено след НСА. И при мъжете, и при жените също сме на второ място. В класирането по различните групи дисциплини отборът ни взе 5 купи от 8 възможни. В индивидуалната надпревара състезателите ни спечелиха 14 медала, като най-добре се представиха: Павел Муравенов – 3 медала, Златозар Атанасов, Стефка Гешева, Иван Вълков – с по 2 медала. Принос за добрия резултат имат също Антоанета Петкова, Радка Захаријева, Янка Стоянова, Дария Янева, Гинка Николова, Бинка Солакова, Живко Миразчийски, Владимир Клявков, Боян Оджаков, Данчо Шеров, Мариян Божилов, Владимир Танева и Анелия Бошкова. За разлика от миналата година, през настоящата отборът на ПУ изпревари третия в класирането, отбора на УНСС, с 50 т. в комплексно-

Шампионският отбор по тенис заедно със ст. пр. Татяна Найденова

то класиране. Водач на отбора е ст. пр. Валентин Кузев.

На крачка от медаите остана мъжкият волейболен отбор, който зае четвъртото място. За да достигне до това почетно класиране, трябваше да преодолее в квалификационната група осем отбора. В продължение на два месеца всички срещи бяха спечелени с по 3:0. Отборите на останалите висши училища бяха разпределени в две групи в София (от по пет отбора) и една група във Варна (седем отбора).

Според регламента за финалите в София се класираха първите два отбора от всяка група. Тези осем отбора бяха разделени на две групи, като в първата влизаха НСА, УНСС, ЛТУ и Европейският колеж по икономика – Пловдив, а във втората – РУ, СУ, ПУ и УАСГ. В групата отборът на ТМ спечели срещу СУ и УАСГ с по 3:0 гейма, но загуби от РУ с 3:1 и остана втори. Така на полуфинала загуба от силния отбор на УНСС с 3:0 го изпрати отново срещу РУ в спор за третото място. Последва нова загуба с 3:1 гейма и четвърто място в крайното класиране. Това четвърто място обаче трябва да се приеме като много сериозен успех не само защото е спечелено в конкуренция с 25 отбора, а и заради факта, че осем от десетте ни състезатели са първокурсници, което е много добра основа за по-високо класиране в бъдеще. Ето и имената на състезателите от волейболния отбор: Борислав

Чукалов, Мариян Дановски, Рангел Костов, Стефан Пивчев, Димитър Зияков, Тодор Гънчевски, Алберто Дука, Боян Желев, Мартин Андреев и Румен Цонков.

Женският волейболен отбор спря участието си на квалификациите за влизане във финала.

Отборът по хандбал (жени) зае трето място в крайното класиране след две загуби съответно с 25:14 от НСА и 33:28 от ШУ.

Баскетболните отбори (мъже и жени), водени от ст. пр. Мадлен Бонева, след изиграване на мачовете в групите стигнаха до квалификационните срещи за влизане във финала. Поради различни субективни причини и двата отбора загубиха и останаха пети в крайното класиране.

Почти същата беше съдбата и на футболния отбор. На четвъртфинала той загуби с 1:0 и отпадна от финалната четворка.

Конкуренцията във всички спортове на студентските първенства става все по-голяма, понякога едно грешно съдийско решение лишава отбори от по-нататъшно участие, даже понякога от титлата. Разходите за път, дневни и нощувки се увеличават.

Тук трябва да отбележим и изключително позитивното отношение на ръководството на Пловдивския университет – без всеотдайната помощ, която оказват лично ректорът проф. д-р Запрян Козлуджов и неговите заместници – проф. д.ф.н. Веселин Маргаритов и Румен Киров, тези успехи не биха могли да се случат.

„Пловдивски университет“